

**Si₂ carta jë₁ ca₂ tǎ₂ tǐn₃ a₂ ca₂ jmo₃
 San Pablo ne₄ dsa₂
 CORINTIOS**

*Jmo₅ Pa₄ si₂ jë₁ ca₂ tǎ₂ tǐn₃ a₂ chein₃ ne₄ Guá'₅ i₂ chan₂
 juig₂ Corinto*

¹ Jniá₂ Pa₄, co₂ nǎ₅ 'éi'₃ ca₂ jmo₃ 'ñiog₅ Diú₄, a₂ líng₅ jan₂ dsa₂ i₂ chen₄ quián₅ Jesucristo, jmo₂₃ si₂ la₂ co₂ lǎ₅ quian'₅₄ rǐn'₅₄ jniog₄ Timoteo a₂ dsian'₄ ne₄ guá'₅ quián₅ Diú₄ i₂ chan₂ juig₂ Corinto, quian'₅₄ ca₂ le₃ jǐn₃ gué₄ dsa₂ sián'₂ i₂ tén₅ le₃ quió'₅ Diú₄* i₂ chan₂ le₂ tan₅₄ 'uë₃ Acaya. ² Jui₁ jme₂ gu'₅₄ bá₄ Diú₄ 'nia'₂; jui₁ tion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ le₁ 'ág₄ tei₄ jmo₅ Diú₄ Jmei₂ jniog₄, jmo₅ Te₁ gui'₅₄ Jesucristo nǎ₃.

Ca₂ ñág₃ uig₅ Pa₄

³ Jui₁ jme₁ juǐn'₂ jniog₄ Diú₄ Jmei₂ Jesucristo Te₁ gui'₅₄ quián₂, ia₁ 'éi₂ bá₄ i₂ lín₅ Tia₅₄ quián₂ i₂ ñí₄ ñéi₂ dsí₅ jniog₄; i₂ 'éi₂ bá₄ Diú₄ i₂ jmo₅ lián'₂ dsí₅ jniog₄ chong₂. ⁴ 'Éi₂ bá₄ i₂ jmo₅ lián'₂ ja₁ con₂ jniog₄ jǎ₄ ca₂ le₃ jǎ₃ 'e₂ o₂ i₁ dsí₅ cha₂, le₂ jaun₂ gué'₂ jniog₄ táng₃ lé₂ le₃ jmó₁ lián'₂ dsí₅ jui₁ lia'₂ i₂ chan₂ o₂ i₁ dsí₅ ñág₅ uig₅. Lé₂ le₃ cué₅₄ jniog₄ lián'₂ dsí₅ jui₁ lia'₂ jmo₅ Diú₄ ja₁ con₂ jniog₄ guio₅₄. ⁵ Ia₁ le₂ nǎ₅ jui₁ lia'₂ ñág₄ jniog₄ jmí₁ uig₅ jué'₂ lin₃ a₂ ca₂ can₃ Cristo, ján₃ bá₄ le₂ nǎ₅ táng₃ tǎ₂ le₃ quian'₅₄ Jesucristo guéi₁ jniog₄ lián'₂ a₂ le₃ chong₂ dse₃. ⁶ Jaun₂ nǎ₃, chi₂ jua'₂ ñág₄ jnia'₅₄ uig₅ chong₂, le₂ nǎ₅ le₃ cha₂ lián'₂ ja₁ con'₂ 'nia'₂ jaun₂

* **1:1** lit. “dsa₂ jnió₅.”

lión'₂ 'nia'₂ ně₃; o₃ chi₂jua'₂ guei₂ jnia'₅₄ lián'₂ 'e₂, ján₃
 bá₄ le₃cha₂ lián'₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, jaun₂ lé₂ le₃jmó'₂ tió'₃
 'au'₂ 'e₂ uig₅ cha₂, jui₁lia'₂ jmo₂ jnia'₅₄. 7 Caun₂ bá₄
 le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂jmó'₂ tió'₃ 'au'₂
 a₂lión'₂ 'nia'₂ ně₃. Ia₁ ne₄ bá₄ jniog₄, ně₁jua'₂ quen'₅₄
 'nia'₂ ηag'₅₄ uig₅ a₂ηag₄ jnia'₅₄, ján₃ bá₄ le₂ně₅ guéi'₁
 'nia'₂ lián'₂ a₂guéi₁ jnia'₅₄ a₂cuë₃ Diú₄.

8 Chei₂ jnia'₅₄ 'nia'₂ le₂ně₅, rin'₅₄ jniog₄, ia₁
 a₂'niog₂ jnia'₅₄ a₂le₃ηi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂lia'₂ lě₅ o₂me'₅₄ dsi₅
 a₂ca₂quián₁ jnia'₅₄ le₂tan₅₄ jui₂tio'₅₄ 'uë₃ Asia. 'Nio₅
 lin₃ bá₄ uig₅ ca₂ηag₄ jnia'₅₄; 'ηio₅ lin₃ guei₂ ta₁ a₂tíong₂
 jnia'₅₄, ca₂lia'₂ jnia'₅₄ mei'₂ tsá₃ ca₂'uáu₂ co₂ηei'₅₄
 a₂tsá₃ ma₃jme₁tián₂. 9 Con'₂ siá'₂ lág₂ jnia'₅₄ a₂tsá₃
 ma₃jmi₄ cha₂ quián₂ jnia'₅₄, ně₂jag₄ bá₄ a₂ma'₂i₄
 'éi'₃ dsióg₃. La₁ tsá₃ a₂nag₅₄, ia₁ ca₂le₃jě₃ a₂i₃ηag₂
 jnia'₅₄ jaun₂ ca₂jmo₃ ta₁ a₂ca₂jme₁tin₅ jnia'₅₄ a₂'éin₂
 le₃quió'₅ Diú₄, on₃jua'₅₄ le₂quián₂ jnia'₅₄ guio₅₄. Ia₁
 i₂'éi₂ bá₄ lín₅ i₂jme₂jen'₅₄ 'lag₄. 10 Ia₁ ma₂lió₂ bá₄ Diú₄
 ne₄ 'mú₃ gau₂ jaun₂, ton'₂ caun₂ lió₂ bá₄ jui₁lia'₂
 jmig₄ ně₃. Jaun₂ le₃ja₁con₂ 'éi₂ bá₄ ma₂'éi₁ jnia'₅₄
 caun₂ dsi₅ a₂lió₂ ne₄ jui₅ 11 chi₂jua'₂ jme₁'o'₁ 'nia'₂
 chi₂leng'₅₄ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄. Chi₂jua'₂ juin₅ dsa₂
 i₂mi₅ ne₄ Diú₄ o₄quián₂ jnia'₅₄, ján₃ bá₄ juin₅ dsa₂
 i₂cuë'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄ ne₄ ca₂le₃jě₃ a₂dse₃ a₂jme₃'o₅₄. †

'E₂ lě₃ tsá₃ ca₂ηe₄ Pa₄ jui₂ Corinto

12 Cha₂ caun₂ cosa ja₂ tē₅ dsi₅ jnia'₅₄ ton'₂ guio₅₄
 jnia'₅₄ quiong₂ 'í₁ tē₂dsi₅, lei₅₄ jnia'₅₄ a₂lé₂ le₃jang'₅₄
 jág₁ dsau₅ a₂chong₂ jmo₂ a₂dse₃ a₂tí₅ ne₄ gua'₅₄ 'uë₃
 la₂, jui₁lia'₂ jme₂ti₃ Diú₄, la₁ 'ηio₅ lin₃ gué₄ le₃ja₂con'₂
 'nia'₂. Ia₁ a₂'ua₁ dsi₅ bá₄ Diú₄, ma₂ca₂jme₃'o₅₄

† 1:11 A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂: "o₄quián'₂ 'nia'₂."

a₂chong₂ jnia'₅₄ le₂në₅; on₃jua'₅₄ ia₁ a₂tag₂ jnia'₅₄ guio₅₄. ¹³ Ca₂le₃jě₃ a₂jua'₂ jnia'₅₄ a₂tio'₅₄ ne₄ si₂ carta quián₂, tsá₃ 'e₂ a₂siá'₂ jua'₂ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂tsá₃ tin'₂ 'nia'₂ 'í'₄, o₃ a₂tsá₃ ŋí'₂ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂ 'ín₂ dsi₅ jnia'₅₄, ju₁lia'₂ ma₂ca₂rë₃ŋí'₂ 'nia'₂ quián₂ jnia'₅₄ ja₁lin₅₄, já₃ bá₄ le₂në₅ le₃ŋí'₂ 'nia'₂ lia'₂ rë₂ŋia₅, ia₁jaun₂ lé₂ le₃dsiá'₁ 'nia'₂ já₃ tá'₅ o₄quián₂ jnia'₅₄, ton'₂ lé₂ le₃dsiá'₁ jnia'₅₄ já₃ tá'₅ o₄quián'₂ 'nia'₂ já₃, jë₁ma₂ca₂të₂ jmig₄ quió'₅ Jesús Te₁gui'₅₄ quián₂.

¹⁵ 'Uig₅₄ ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ ca₂le₃jě₃ a₂në₅, jaun₂ jme₁líng₂ nei₅₄ i₁jing₁₂ de'₂ jniá'₅ 'nia'₂ a₂i₁jmo₃ lián'₂ 'au'₂ 'nia'₂ 'ŋio₅ lín₃, ia₁ dsió'₄ i₁jing₁₂ 'nia'₂ ta₁tin₃ ráun₂. ¹⁶ Jme₁dsi₂jio₅ dsi₃ jme₁i₁ŋig₁₂ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂ lia'₂ ma₂'eng₅₄ ju₁lia'₂ ju₁lia'₂ Macedonia; jë₁ma₂të₂ rë₂né'₄ táng₃, jaun₂ i₁jing₁₂ táng₃ 'nia'₂. Ia₁ líng₂, 'nia'₂ bá₄ jme₁'o'₁ a₂lé₂ dsió'₄ jniá'₂ të₂ Judea. ¹⁷ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂'ei₅ caun₂-tin₃ dsi₃ a₂juá'₅ le₂në₅? ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂lë₅ já₃ quió'₃ lia'₂ lë₅ já₃ quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂ i₂lë₁qui₂co₅ já₃ quió'₅, në₃ rë'₂ juá'₂ “ján₅,” në₃ guë'₂ “jan₂'ón₄” táng₃? ¹⁸ Tí₅ bá₄ já₃ quián₂ jnia'₅₄, ju₁lia'₂ tí₅ já₃ quió'₅ Diú₄; líg'₂ jmig₄ jua'₅₄ a₂lë₁cuë'₂ jnia'₅₄ já₃ quián₂, jua'₅₄ a₂jua'₂ jnia'₅₄ “ján₅,” con'₂ siá'₂ “jan₂'ón₄” táng₃. ¹⁹ Ia₁ Cristo Jesús i₂lín₅ Ja₁ŋi'₅₄ Diú₄ i₂qui₂'ín₅ jnia'₅₄ i₂nio₄, chei₂ 'nia'₂ quian'₅₄ Silvano,† Timoteo në₃, 'éi₂ në₃ tsá₃ líg'₂ jmig₄ jua'₅₄ a₂lë₁qui₂ca₂co₃ já₃ quió'₅ jua'₅₄ në₃ rë'₂ juá'₂ “ján₅,” në₃ cón'₅ “jan₂'ón₄” táng₃. Të₂le₃ quian'₅₄ Cristo, a₂dsau₅ dsón'₂ bá₄ já₃. ²⁰ Ia₁ të₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂ bá₄ rë₂ti₃ ca₂le₃jě₃ já₃ a₂cuë'₂₃ quió'₅

† **1:19** Lia'₂ chen₂ Silvano co₂rë₂ quian'₅₄ Silas.

Diú₄. Jaun₂ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂, jua'₂ jniog₄ a₂méi₃, ia₁ a₂dsau₅ dsón'₂. Jaun₂ le₂nē₅ lé₂ le₃jme₁juin'₂ jniog₄ Diú₄. ²¹ Jaun₂ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ jmo₂₃ tē₂le₃ ja₁con₂ jnia'₅₄, quian'₅₄ guē'₂ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ ně₃, a₂tióng₂ jniog₄ tiá₂ le₃quíó'₅ Cristo. 'Ñiog₅ bá₄ Diú₄ ma₂ca₂ag₃ jniog₄ ně₃. ²² Ma₂ca₂j móg'₂ jniog₄ léi₄ co₂'nió'₄ quian'₅₄ sello quió'₅, ton'₂ ma₂cuiin₃ Jme₂dsí₂ Jñió₅ quiáin₅ tē₂dsi₅ jniog₄, ně₂jag₄ bá₄ cu₄ a₂ma₂ron₅ dsi₂jñiá₄, a₂ma₂lág₅ jniog₄ léi₄ a₂dsi₁no₃ jniog₄ dsi₁guéi₁ a₂cuē₃.

²³ Chi₂jua'₂ tsá₃ ma₂ca₂lē₃ dsióg₄ juig₂ Corinto lia'₂ con'₂ lē₅ ma₂i₃jio₅ dsi₃, jág₅ bá₄ Diú₄ ia₁ tsá₃ 'nio₃ jniá₂ a₂cán'₂ 'nia'₂ o₂me'₅₄ dsi₅ a₂tsá₃ ca₂dsióg₃; ia₁ ně₁jua'₂ tsá₃ le₂jaun₂, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ o₁jñia'₅₄ 'mú₃ ca₂quín₂ quió₃. ²⁴ On₃jua'₅₄ a₂'niog₂ jnia'₅₄ a₂jme₁gon₂ ne₄ 'a₂ lia'₂ 'én'₂ 'nia'₂, ia₁ ma₂tión'₂ bá₄ 'nia'₂ tiá₂ a₂'éng'₂. Jñia'₅₄ lia'₂ 'niog₂ jnia'₅₄ jmó₁ ta₁ co₂dsia₅ quian'₅₄ 'nia'₂ ia₁jaun₂ le₃cha₂ gué₄ o₂'ñió₃ dsi₅ ja₁con'₂ 'nia'₂, ia₁ o₄quíó'₄ a₂'én'₂ bá₄ 'nia'₂, tión'₂ 'nia'₂ tiá₂.

2

¹ Jaun₂ ma₂ca₂dsia₃ jniá₂ dsi₃ a₂tsá₃ ma₃i₁jing₁₂ táng₃ 'nia'₂ tē₃ 'lia'₂ dsi₃. ² Ia₁ ně₁jua'₂ i₁jmo₃ 'lia'₂ 'au'₂ 'nia'₂ bá₄ jniá₂, ¿'ein₂ bá₄ i₂jmo₃ jéin₄ jniá₂ 'io'₂? Jñia'₅₄ lia'₂ 'nia'₂ bá₄ i₂ma₂nē₂jmo₃ jniá₂ 'lia'₂ 'au'₂. ³ Jaun₂ lē₃, ca₂jmo₃ si₂ ca₂juá'₃, ia₁ tsá₃ 'nio₃ jmó'₂ 'nia'₂ 'lia'₂ dsi₃ jē₁ma₂dsióg₃, ia₁ 'nia'₂ dsón'₂ bá₄ ca₂tíng'₂ jmó'₂ a₂jéin₄ 'io'₂ jē₁ma₂dsióg₃. Ia₁ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂dsióg₄ 'ei₅ dse₃ dsi₃, le₂jaun₂ a₂'ei₅ rē₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃. ⁴ Ia₁ a₂jme₁quian₄ o₂i₁ dsi₅, tē₃ ca₂tán'₂ dsi₃, jme₁ca₂jmo₃ jniá₂ si₂ jaun₂, ca₂le₃jě₃

jme₁'o₅ jniá₂. La₁ on₃jua'₅₄ jaun₂ ca₂juá'₃ ia₁jaun₂ tiá'₃ 'lia'₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃; tē₂le₃ ia₁jaun₂ le₃ŋi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lě₅ dsi₃ a₂'nióg₃ 'nia'₂ 'ŋio₅ lin₃.

Ca₂'én₂ dsáu₁ jan₂ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄

⁵ Nē₁jua'₂ chan₂ i₂ma₂jmo₃ a₂cha₂ o_{2i1} dsi₅, on₃jua'₅₄ jmá'₃ ja₁con₂ jniá₂ ma₂jmo₃ quian₅₄ o_{2i1} dsi₅; le₂jio₅ ja₁con'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂jmo₃ ca₂la₂ a₂ma₂ca₂quian'₂ 'nia'₂ o_{2i1} dsi₅ ca₂le₃jíng'₃. A₂juá'₅ jniá₂ “a₂ca₂jmo₃ ca₂la₂,” ia₁jaun₂ tsá₃ lin₄ uig₅ tin'₅₄ 'nia'₂ jág₁ nē₅. ⁶ Co₂'nió'₄ uig₅ a₂ca₂cuē'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ 'éi₂ jē₄ le₁ŋi'₂ 'nia'₂ ca₂le₃jíng'₃, tió'₅ bá₄ co₂nē₅. ⁷ Ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ ně₃ jmó'₂ 'ua₁ 'au'₂ 'éng'₄ dsáu₁, jmó'₂ táng₃ 'nia'₂ lián'₂ dsí₅, ia₁ con'₂ tsá₃ ŋó₅ nē₁jua'₂ ca₂tán'₂ co₂ŋei'₅₄ dsí₅. ⁸ Jaun₂ chi₂len'₄ jniá₂ 'nia'₂ a₂jme₁jniag'₂ táng₃, a₂dsón'₂ 'niói'₃ 'nia'₂. ⁹ Uig₅₄ jaun₂ bá₄ ma₂juá'₃ bá₄ jniá₂ le₂ŋiá₅ quian'₅₄ si₂ a₂ma₂tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂, a₂ŋia'₅₄ con'₂ ca₂caun₃ 'í₁ bá₄ quián'₂ 'nia'₂ o₁ne₄ nē₁jua'₂ jmó'₂ dsón'₂ 'nia'₂ con'₂ lě₅ ca₂le₃jě₃ jág₁ a₂juá'₅ jniá₂. ¹⁰ Jaun₂ ně₃, jui₁'e₂ guě₃ 'a₂ lia'₂ lě₅ dsáu₁ rín'₂ 'nia'₂ a₂'éng'₄, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ le₃jmo₅₄ jniá₂ dsi₃, 'én₄ bá₄ jniá₂ dsáu₁ dsa₂ 'éi₂. Ia₁ jui₁lia'₂ dso₄ a₂ma₂'én₃ jniá₂, chi₂jua'₂ 'e₂ caun₂ dso₄ ma₂'éng₃, o₄quián'₂ 'nia'₂ bá₄ ma₂jmo₃, tē₃ne₄ Cristo. ¹¹ Jmo₅ jniá₂ le₂nē₅ ia₁jaun₂ tsá₃ jo₃ i₂sē₃dsen₃, ia₁ a₂ne₄ rē₂ bá₄ jniog₄ 'a₂ lia'₂ lě₅ mai₅₄ 'io₅ 'éi₂.

Tsá₃ rē₂ jme₁'ei₅ dsí₅ Pa₄ jui₂ Troas

¹² Jaun₂ jme₁ca₂dsió₃ jniá₂ jui₂ Troas a₂'ě₄ jág₁ dse₃ quió'₅ Cristo, 'ŋio₅ bá₄ jme₁rē₂na₄ jui₅ a₂jme₁jmo₅₄ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄ ja₁jaun₂. ¹³ La₁ tsá₃

tei₄ jme₁ 'ei₅ ds_{i3}, ia₁ tsá₃ ca₂dsáng'₂ Tito rin'₅₄ jniog₄.
Ca₂'ág'₃ bá₄ jniá₂ jág₁ rin'₅₄ jniog₄ ja₁jaun₂, jaun₂
gué₄ guio₃ le₃'uë₃ Macedonia la₂.

A₂léi₂ jniog₄ quian'₅₄ Cristo

¹⁴ La₁ ti₁'mag'₄ Diú₄ ia₁ co₂tan₅₄ bá₄ jiog₂₃ jui₅
a₂léi₂ jniog₄ le₃quíó'₅ Cristo Jesús, ia₁ të₂le₃ quian'₅₄
jniog₄ bá₄ jme₂jniai₂₃ jág₁ dse₃ la₂ quíó'₅, ia₁jaun₂
dsa₂ ně₃ le₃cuin₂₃ 'éi₂, co₂'nió'₄ a₂ja₂dsí₂ ma₂juig₂
ca₂le₂con₂. ¹⁵ Ia₁ jniog₄ bá₄ lág₅ co₂'nió'₄ chen₂
a₂cau₂ ja₂dsí₂ ma₂juig₂ ma₂ro₂ a₂jén'₅ Cristo ne₄
Diú₄, a₂qui₂dsi₂'ag₅ jë₄ quíó'₅ dsa₂ i₂i₂nio₄ jui₅
a₂lióin₂, qui₂ja₂dsi₂ ján₃ jë₄ quíó'₅ i₂dsi₂'én₂ ně₃.
¹⁶ Të₂le₃ ja₁con₂ dsa₂ i₂dsi₂'én₂ ně₃, chen₂ la₂ lë₅
a₂ja₂dsí₂ 'lig'₅₄ a₂ma₂le₃dsiáin₃; la₁ të₂le₃ quíó'₅ dsa₂
i₂tín'₄ guë'₂ ně₃, lë₅ caun₂ cosa a₂ja₂ ma₂juig₂ ma₂ro₂
a₂tín'₂ jme₂dsi₂ quíó'₅. ¿'Ein₂ bá₄ 'éi₂ i₂qui'₅₄ jmig₄
quian'₅₄ ta₁ ně₅? ¹⁷ Jnia'₅₄ bá₄ 'éi₂ i₂qui'₅₄ jmig₄, ia₁
tsá₃ ta₁ jaun₂ i₂nio₄ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂jmó₁ 'ma'₅₄ jág₁
dse₃ quíó'₅ Diú₄ ju₁lia'₂ jmo₅ i₂lin₅₄. Të₂le₃ jág₅ bá₄
Diú₄, chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ lia'₂ tí₅ jág₁, lág₅ jnia'₅₄ dsa₂
quían₅ Diú₄ i₂juá'₂ o₄quíó'₄ Cristo.

3

Jág₁ 'mí₂ a₂li'₅₄ quian'₅₄ Diú₄

¹ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂jñia'₅₄ 'ín₅ dse₃ guio₅₄
bá₄ jnia'₅₄ jme₁jua'₂ le₂në₅? ¿O₃ bá₄ 'niog'₂ 'nia'₂
a₂'ë₄ si₂ a₂jáng'₅ jág₁ dsau₅ o₃ a₂mí₁ 'e₂ jnia'₅₄
ne'₅₄ 'nia'₂ a₂cuë'₁ caun₂ si₂ ju₁lia'₂ jmo₅ dsa₂
i₂lin₅₄? ² Jnia'₅₄ lia'₂ guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ ma₂cuë'₂
jág₁ dsau₅ a₂ma₂léi₄ co₂'nió'₄ caun₂ si₂ të₂dsi₅ jnia'₅₄

a₂lé₂ le₃con₂ dsa₂ sián'₂ 'í₁ co₂'nió'₄ a₂lé₂ le₃ i₃ dsa₂ ně₃. ³ Guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ líng'₅ co₂'nió'₄ caun₂ si₂ a₂ca₂jmo₃ Cristo 'ñiog₅, a₂ca₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄. Caun₂ si₂, on₃jua'₅₄ a₂léi₄ a₂qui₂rë₂tsáng₂ quian'₅₄ jmi₁jnë₂; lě₅ léi₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ i₂chan₂ dsón'₂. Lě₅ caun₂ si₂ carta, on₃jua'₅₄ a₂léi₄ rē₂ton₅ dso'₂ ni₁cang₁; lě₅ léi₄ jui₅ tē₂dsí₅ dsa₂ mi₂güüg₃ bá₄.

⁴ Caun₂ bá₄ le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ a₂'éin₂ jnia'₅₄ le₂ně₅ le₃ja₁con₂ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo. ⁵ On₃jua'₅₄ a₂tag₂ jnia'₅₄ guio₅₄ a₂jmo₂ 'e₂ jmo₂. Ca₂le₃jě₃ 'e₂ niog₅ jmo₂ jnia'₅₄, Diú₄ bá₄ jmo₅ a₂qui'₅₄ jnia'₅₄ jmi₁g₄ quian'₅₄ ta₁ ně₅. ⁶ 'Éi₂ bá₄ ma₂jmo₃ a₂qui'₅₄ jnia'₅₄ jmi₁g₄ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄ * jág₁ 'mi₂ a₂ma₂lí'₅₄ quian'₅₄ Diú₄: on₃jua'₅₄ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi'₃ a₂ton₅ ne₄ si₂; tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ bá₄. Ta₁ a₂qui'₅₄ 'éi'₃ a₂rē₂ton₅ ne₄ si₂, a₂jio₅ ne₄ 'mú₃ bá₄ jaun₂. La₁ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ guè'₂ ně₃ to'₂ jme₂dsí₂ a₂chan₂ dsa₂.

⁷ 'Éi'₃ jaun₂ ca₂tióng₃ Diú₄ dso'₂ ni₁cang₁ jě₄ si₂ a₂tág₅ co₂'né'₅. Tsá₃ ma₃ca₂tió'₃ dsa₂ israelitas jág₃ uě₂ ne₄ Moisés, ia₁ a₂ñí₄ lě₃ co₂tág₅ co₂'né'₅ ca₂jnia₃, jui₁'e₂ guě₃ la₂ jě₁ca₂ag₂ si₂ jaun₂. La₁ chi₂jua'₂ le₂ně₅ 'ñio₅ jlá'₁ ca₂lě₃ jme₂ca₂lě₃ 'éi'₃ a₂tsá₃ jme₁'io₅ bí₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ dsián₂ dsa₂ jaun₂, ⁸ i'ě₂ guě₄ dse₃ jlá'₁, jág₁ dse₃ a₂quian₅ Jme₂dsí₂ Jñió₅ a₂jmo₅ a₂chan₂ táng₃ dsa₂! ⁹ Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, chi₂jua'₂ lág₂ jniog₄ a₂ñí₄ lě₃ jlá'₁ ca₂lě₃ 'a₂ lia'₂ ca₂cuě₃ Diú₄ 'Éi'₃ tē₂le₃ quian'₅₄ Moisés, 'éi'₃ a₂jme₁bóg'₂ dso₄ jaun₂, i'ě₂ guě₄ jlá'₁ ta₁b quián₂ jnia'₅₄ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄ jág₁ dse₃ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ a₂tsá₃ ma₂dsáu₁ jniog₄ cha₂! ¹⁰ Ia₁

* **3:6** griego: diákonous (ministros).

ju₁lia'₂ 'éi'₃ a₂jme₁jlá'₁ ma₂líg'₂, tsá₃ ma₂'e₂ quen₅
 nē₁ma₂ca₂quin₃ quian'₅₄ jág₁ jlá'₁ guē₄ a₂cha₂ rē₂nē₃.
 11 Chi₂jua'₂ lág₂ jniog₄ a₂ñí₄ lē₃ jme₁jlá'₁ ta₁b quió'₅
 a₂tsá₃ uē₂ tió'₅ jaun₂, i'ē₂ guē₄ 'ñio₅ jlá'₁ ta₁† quió'₅
 jág₁ 'mí₂ a₂tsá₃ ma₂dsi₃ñí₂ o₁líg'₂!

12 'Uig₅₄ ia₁ caun₂ le₁'ág₄ dsi₅ jnia'₅₄ le₂nē₅, jua'₂
 jnia'₅₄ co₂ñei'₅₄ rē₂jiá₃ jág₁. 13 Tsá₃ jmo₂ jnia'₅₄
 ju₁lia'₂ ca₂jmo₃ Moisés; ca₂jlē₂ 'éi₂ ne₅₄ quian'₅₄ 'mí'₂
 ia₁jaun₂ tsá₃ jág₃ dsa₂ israelitas 'a₂ lia'₂ 'éi₃ a₂co₂tág₅
 jaun₂. 14 La₁ tsá₃ ca₂rē₃ñí'₂ dsí₅ dsa₂ 'éi₂ nē₃, ia₁ cang₄
 dsi₅₄. Ca₂lia'₂ jnió₄ jmig₄ nē₃ 'i₅ dsa₂ Si₂ 'Éi'₃ a₂ron₅
 ma₂líg'₂, lia'₂ ma₂lín₅ jaun₂ bá₄ 'éi₂, co₂'nió'₄ rē₂jlē₅
 ne₅₄, a₂tsá₃ ñí'₂. Ia₁ jmá'₃ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄
 lé₂ le₃jnia'₃ a₂jlē₅ a₂ñí'₂ dsí₅ dsa₂ jaun₂. 15 Ca₂lia'₂
 jnió₄ jmig₄ nē₃, jē₁ma₂tóin'₂ 'i₂₃ si₂ quió'₅ Moisés,
 jlín₅ ne₄ dsa₂, tsá₃ rē₂ñí'₂. 16 Ia₁ ju₁lia'₂ jan₂ dsa₂
 i₂jén'₅ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄, jnia'₅ a₂jmo₅ a₂jlín₅ ne₄ dsa₂
 jaun₂. 17 Te₁gui'₅₄ nē₃, ia₁ i₂lín₅ Jme₂dsí₂ bá₄ 'éi₂;
 ja₁'en₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅ Te₁gui'₅₄, ju₁lia'₂ tē₂dsí₅ dsa₂
 i₂'én₂, ja₁jaun₂ rē₂na₄ bá₄ ju₁i₅. 18 Ia₁ ca₂le₃jág₃ jniog₄
 tsá₃ ma₂le₁jlē₅ ne₄ jniog₄; lág₅ jniog₄ ju₁lia'₂ lē₅ ni₁'i₂
 a₂jniá₂ a₂co₂tág₅ co₂'né'₅ a₂jlán'₁ Te₁gui'₅₄. Le₂nē₅
 bá₄ jniog₄ guio₅₄, caun₂ i₂ne₁ca₂lag₃ jniog₄ ju₁lia'₂
 lín₅ Cristo 'ñiog₅, ia₁ lia'₂ caun₂ jmig₄ caun₂ jmig₄
 bá₄ caun₂ i₂ne₁ca₂lag₃ jniog₄ jlán'₁ ju₁lia'₂ lín₅ 'éi₂.
 Ca₂le₃jē₃ a₂nē₅ jmo₅ Te₁gui'₅₄, i₂lín₅ Jme₂dsí₂.

4

1 'Uig₅₄ jaun₂, o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ tián'₃ dsi₅ jnia'₅₄

† 3:11 griego: diakonía (ministerio).

dsa₂ i₂quian₅ jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄, ia₁ 'ñiog₅ bá₄
 Diú₄ ca₂dsia₃ ñéi₂ dsí₅ ca₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄ ta₁ la₂.
 2 Ma₂ca₂tí₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jě₃ a₂'lig'₅₄ o₂gui'₃ a₂jmo₅-
 dsáu₅ dsa₂ jě₄ rě₂'ma₄; tsá₃ a₂ñě₅ i₂nio₄ jnia'₅₄
 quian'₅₄ mai₅₄ a₂qui₂jme₂gán₂ jnia'₅₄ dsa₂. On₃ guë'₂
 jua'₅₄ jmo₂ jnia'₅₄ caun₂-tín₃ jág₁ jua'₅₄ a₂co₂gün'₄
 jnia'₅₄ jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄. Já₁g₁ tí₅ dsón'₂ rě₂jiá₃
 já₁g₁ bá₄ jme₂tín₁ jnia'₅₄ dsa₂, ne₄ Diú₄, ia₁jaun₂
 le₃lí'₄ tē₂dsí₅ dsa₂ a₂dsau₅ bá₄ já₁g₁ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄.
 3 Nē₃jua'₂ rě₂jlě₅ já₁g₁ dse₃ a₂i₂quian₄ jnia'₅₄, rě₂jlě₅
 ja₁con₂ dsa₂ i₂dsi₃'én₂ jme₂dsí₂ quió'₅ bá₄. 4 Ia₁ dsa₂
 i₂le₂'éi₂ i₂tsá₃ 'én₂, co₂'nió'₄ a₂rě₂jlín₅ dsí₅, nē₂ja₄
 bá₄ a₂tein₅₄, a₂jmo₅ diú₄ quián₅ dsa₂ mi₂güí₃ la₂,
 ia₁jaun₂ tsá₃ tá₃g₃ si₂ a₂le₃ñí'₂ dsí₅ 'a₂ lia'₂ jlá'₁ já₁g₁
 dse₃ quió'₅ Cristo i₂jlán'₁ lia'₂ lín₅ Diú₄ 'ñiog₅. 5 Ia₁
 on₃jua'₅₄ guio₅₄ jnia'₅₄ 'ín₅ jě₁ma₂tě₂ rě₁'ě₄ já₁g₁ dse₃;
 Cristo Jesús bá₄ 'ín₅ jnia'₅₄ a₂lín₅ Te₁gui'₅₄, a₂lág₅
 jnia'₅₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne'₅₄ 'nia'₂ já₃n₃ o₄quió'₄ Jesús.
 6 Ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂juá'₂ jme₁ca₂jmo₃ mi₂güí₃:
 "Ju₁i₁ jnia₄ tá₃g₅ jě₄ qui₁né'₃". * Jaun₂ i₂'éi₂ bá₄ ma₂jmo₃
 ně₃ a₂tág'₄ si₂ tē₂dsi₅ jnia'₅₄ ia₁jaun₂ já₃ i₂sián'₂ si₂
 jaun₂, ia₁jaun₂ le₃ñi₅ dsa₂ 'a₂ lia'₂ jlán'₁ Diú₄ tē₂le₃ ne₄
 Jesucristo.

'A₂ lia'₂ 'nió'₅ le₃chan₂ dsa₂ ia₁ a₂'éin₂

7 Ca₂le₃jě₃ a₂jlá'₁ a₂quen₅ 'ñio₅ lín₃ ně₅ ně₃,
 a₂quian₄ jnia'₅₄ a₂lág₅ lia'₂ lě₅ ca₂míg₂ ni₁tí'₂ tsá₃
 quen₅, jě₁rě₂'ma₄ cosa a₂quen₅ 'ñio₅, ia₁jaun₂
 le₃jniá₂ a₂já₅ ja₁con₂ Diú₄ bá₄ ju₁i₅bí₂ juë'₂ lín₃ ně₅,
 on₃jua'₅₄ a₂'niog'₂ jnia'₅₄ dsi₅ guio₅₄. 8 Le₂ně₅ ně₃,

* 4:6 Génesis 1:3.

jui₁'a₂ guě₃ la₂ tē₁ja₂lé₂ o₂me'₅₄ dsi₅jē₁chong₂ jnia'₅₄,
 la₁ tsá₃ lě₅ jua'₅₄ a₂tsá₃ dsian₅. Jui₁'e₂ guě₃ já₅ caun₂
 jui₅bí₂ a₂'i₅ dsi₅ jnia'₅₄ chong₂, la₁ tsá₃ jua'₅₄ a₂ñi₄
 quian₄ jnia'₅₄ o₂i₁ dsi₅. ⁹Jui₁'e₂ guě₃ qui₂co₂'ein₅ dsa₂,
 la₁ tsá₃ guio₅₄ jnia'₅₄ tíong₂. Jui₁'e₂ guě₃ ca₂guiog'₃
 dsa₂ 'uě₃, la₁ tsá₃ ca₂dsau₃ guě₄ jnia'₅₄. ¹⁰Tē₁₂nio₄
 jnia'₅₄ le₁quian₁ i₃gú'₃ 'mú₃ quió'₅ Jesús jui₅ ni₁ñi₁
 jnia'₅₄, ia₁jaun₂ le₃jniá₂ jui₅ ni₁ñi₁ jnia'₅₄ ján₃ a₂chan₂
 Jesús. ¹¹Ia₁ tē₁lia'₂ chong₂ jnia'₅₄ la₂, le₂o₃ jmig₄ bá₄
 go'₂ a₂jme₃dsiog₅ dsa₂ o₄quió'₄ Jesús, ton'₂ ia₁jaun₂
 le₃jniá₂ jui₅ ni₁ñi₁ jnia'₅₄ a₂siá'₃ la₂, a₂chan₂ bá₄
 Jesús. ¹²Jaun₂ ně₃, 'uig₅₄ ia₁ a₂tio'₅₄ jnia'₅₄ jui₅ 'mú₃,
 'nia'₂ ně₃ tiong'₅₄ jui₅ a₂le₃chan₂ jme₂dsí₂ quiáng'₂.

¹³Le₂la₂ juá'₂ ne₄ Si₂: “Ca₂rě₃'éng₂, jaun₂ bá₄
 lě₃ ca₂juá'₃.”† Le₂ně₅ bá₄ jnia'₅₄ ján₃, ia₁ a₂'i₄
 jme₂dsí₂ i₂cuě₅ bí₂ a₂'éin₂, jaun₂ bá₄ lě₃ 'éin₂ jnia'₅₄,
 jaun₂ bá₄ lě₃ jua'₂ jnia'₅₄ ján₃. ¹⁴Ia₁ ma₂ne₄
 bá₄ jnia'₅₄, Diú₄ i₂ca₂jme₃jen'₅₄ Te₁gui'₅₄ Jesús
 a₂jme₁rě₂join₅₄, le₂jaun₂ bá₄ jme₃jein'₅₄ jnia'₅₄ ján₃,
 jui₁lia'₂ ca₂jme₃jein'₅₄ 'éi₂, tē₂ co₂dsia₅ quian'₅₄ 'nia'₂
 ja₁coin₂. ¹⁵A₂dse₃ o₄quián'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂le₃jě₃
 a₂ma₂ca₂lě₃ ně₅, ia₁ ně₁jua'₂ le₂jaun₂ juin₅ guě₄ dsa₂
 i₂tin₅ a₂'ua₁ dsi₅ Diú₄, le₂jaun₂ bá₄ ján₃ juin₅ guě₄
 dsa₂ lé₂ i₂cuě₃ ti₁'mag'₄ qui₂le₃juin'₂ Diú₄.

¹⁶Jaun₂, o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ qui₂'uán₂ dsi₅ jnia'₅₄.
 Tsá₃ a₂léi'₂ jaun₂ caun₂ ma₂ne₁ca₂dsa₃ bí₂ ni₁ñi₁
 jnia'₅₄. La₁ jme₂dsí₂ quián₂ ně₃ caun₂ rě₂'mag'₄
 bá₄ lia'₂ caun₂ jmig₄. ‡ ¹⁷Ia₁ jmi₁uig₅ a₂ca₂juig₄
 a₂dsi₂ñág₂ jnia'₅₄ rě₂ně₃, a₂ñi'₅₄ ta₁ dsi₃ñi₂, jmo₃

† **4:13** Salmo 116:10. ‡ **4:16** lit. “Tsá₃ a₂léi'₂ jaun₂ caun₂
 ma₂ne₁ca₂dsa₃ quió'₅ dsa₂ le₂co'₅₄; la₁ dsa₂ le₂ně'₃ ně₃ caun₂ rě₂'mag'₄
 bá₄ lia'₂ caun₂ jmig₄.”

a₂tě₃dsi₅₄ a₂léi₂ ŋag₅₄ guě₄ jnia'₅₄ ja₁jlá'₁ guě₄ 'ŋio₅ lin₃ a₂jio₅ co₂tan₅₄. ¹⁸ Ia₁ tsá₃ jua'₅₄ tion'₂ jnia'₅₄ ju₅ caun₂ cosa a₂jniá'₂; a₂jaun₂ bá₄ tion'₂ jnia'₅₄ ju₅ jui₁lia'₂ a₂tsá₃ jniá'₂. Ia₁ ca₂le₃jě₃ a₂jniá'₂, tsá₃ uě₂ jio₅. A₂dsau₅ bá₄ a₂tsá₃ jniá'₂, a₂jaun₂ bá₄ a₂jio₅ co₂tan₅₄.

5

¹ Ia₁ ma₂ne₄ bá₄ jnio₄, jě₁ma₂ca₂dsau₃ ca₂'en₃ ni₁ŋi₁ jnio₄ la₂, a₂lě₅ co₂'nió'₄ caun₂ 'né₅ quián₂ tē₁lia'₂ chong₂ mi₂güig₃ la₂, la₁ Diú₄ ně₃ cuě₃ caun₂ ja₁'io₁ guei'₅₄ i₂juig₃ ja₁lě₄ co₂'nió'₄ caun₂ 'né₅ a₂tsá₃ ma₃ton₅ jmig₄ dsi₃'én₂, on₃jua'₅₄ a₂ca₂jmo₃ dsa₂ mi₂güig₃. ² Dsón'₂ bá₄ tē₁lia'₂ chong₂ jnio₄ ju₅ ni₁ŋi₅ la₂, ca₂le₃jě₃ chon₂ jnio₄ dsi₅, a₂'ín₅ dsi₅ dsi₁'io₁ 'né₅ quián₂ guei'₅₄ i₂juig₃, ³ ia₁jaun₂ jlě₂ quián₂ ně₂jag₄ bá₄ caun₂ 'mi'₂ a₂quei'₂ Te₁gui'₅₄ ia₁jaun₂ tsá₃ dsi₁no₃ rě₂ŋág₅. ⁴ Tē₁lia'₂ chong₂ jnio₄ quian'₅₄ ni₁ŋi₁ la₂, ca₂le₃jě₃ chon₂ jnio₂ dsi₅ a₂le₁quian₁ o₂i₁ dsi₅. On₃jua'₅₄ a₂'niog₂ jnio₄ a₂tsá₃ 'e₂ qui'₄ jnio₄; a₂jaun₂ bá₄ 'niog₂ jnio₄ a₂lió₃ co₂ŋei'₅₄ ni₁ŋi₁ a₂jón₂ la₂, quian'₅₄ ni₁ŋi₁ 'mí₂ a₂le₃chan₂ co₂tan₅₄. ⁵ Diú₄ bá₄ dsón'₂ i₂ma₂jmo₃ co₂jnia₅₄ jnio₄ i₂ma₂cuin₃ Jme₂dsi₂ quián₅, a₂lě₅ léi₄ a₂jme₃ti₃ jág₁ quió'₅.

⁶ Le₂ně₅ jaun₂ le₁'ág₄ bá₄ caun₂ dsi₅ jnio₄ co₂tan₅₄, ia₁ ne₄ bá₄ jnio₄ jaun₂, tē₁lia'₂ chong₂ ju₅ ni₁ŋi₁ la₂, tsá₃ 'io₄ 'né₅ ja₁guá₄ Te₁gui'₅₄. ⁷ La₁ i₂nio₄ jnio₄ ca₂le₃jág₃ a₂jnia'₅₄ con'₂ 'éin₂ bá₄, on₃jua'₅₄ con'₂ a₂tě₅ ne₄ jnio₄. ⁸ La₁ caun₂ bá₄ le₁'ág₄ dsi₅, lág₂ jnio₄ 'e₂ guě₄ dse₃ jua'₅₄ ně₃ bá₄ 'uág₃ dsi₂néi₂ tsi₁'né₅ ni₁ŋi₁ la₂, a₂dsau'₅₄ dsi₁'io₁ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄. ⁹ 'Uig₅₄ jaun₂, co₂tan₅₄ quen'₂ jnio₄ bí₂ jmo₂ a₂tě₅

dsí₅ Te₁gui'₅₄, tē₁lia'₂ chong₂ jui₅ ni₁ŋi₁ la₂, o₃ nē₁tsá₃
 ma₂chong₂ 'e₂. ¹⁰ Ia₁ le₃jág₃ bá₄ jniog₄ dsi₁no₃ ne₄ta₁
 quió'₅ Cristo, ia₁jaun₂ gue₃ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ con'₂
 ca₂tíin₂, lia'₂ con'₂ lě₅ ca₂jmo₃ tē₁lia'₂ jme₁chain₂ jui₅
 ni₁ŋi₁₂, a₂dse₃, o₃ a₂'lig'₅₄ 'e₂.

Jág₁ dse₃ quió'₅ Diú₄ a₂'ag₃ tei₄ dsí₅ dsa₂

¹¹ Uig₅₄ nē₅, ia₁ a₂ne₄ jnia'₅₄ a₂ŋí₄ lě₃ gau₂ lé₂
 jē₁ma₂tión₂ dsa₂ ne₄ Te₁gui'₅₄, a₂quen'₂ jnia'₅₄ bí₂
 chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ jág₁ dsau₅ o₁ne₄ tsa₁ jiá'₂ dsí₅,
 gue₃ jág₁ dse₃. Jaun₂ ma₂ŋi₅ bá₄ Diú₄ 'a₂ lia'₂
 lě₅ chong₂ jnia'₅₄; jaun₂ 'ín₂ dsi₃ jniá₂ a₂ŋi'₅₄ bá₄
 'nia'₂ tē₂'au'₂ ján₃. ¹² Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄
 'niog₂ jnia'₅₄ 'ín₄ rē₂ guio₅₄. Jnia'₅₄ lia'₂ cuē₂ jnia'₅₄
 jmíg₄ a₂dsiá'₂ 'nia'₂ jág₁ tá'₅ o₄quián₂ jnia'₅₄, ton'₂
 ia₁jaun₂ ŋi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ ŋag'₅₄ ne₄ jui₁lia'₂ dsa₂
 i₂'nio₃ dsia₃ jág₁ tá'₅, i₂jnia'₅₄ dse₃ le₁'ág₄ o₁ne₁,
 on₃jua'₅₄ rē'₂ a₂dsi₂jó'₃ le₁jě₃ jme₂dsi₂ quió'₅. ¹³ Ia₁
 chi₂jua'₂ quiong₅ dsa₂ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ ŋá₅, lē₁
 o₄quió'₄ Diú₄ bá₄. La₁ chi₂jua'₂ tsá₃ lág₅ jnia'₅₄
 dsa₂ ŋá₅ ně₃, a₂dse₃ quián'₂ 'nia'₂ bá₄ jaun₂. ¹⁴ Ia₁
 a₂ŋí₄ lě₃ 'nio₃ Cristo jnia'₅₄, a₂jaun₂ tion₅₄ bá₄
 ca₂tág₂ jnia'₅₄ jme₁'nió₄ dsa₂ mi₂güí₃ rin'₅₄ jui₁lia'₂
 ca₂rē₃'nio₃ 'éi₂. Ia₁ caun₂ bá₄ 'éin₂ jnia'₅₄, jan₂ bá₄
 i₂ca₂jon₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃; 'uig₅₄ jaun₂, nē₂jag₄ bá₄
 a₂ma₂dsau₃ le₂jág₃. ¹⁵ Jan₂ Cristo bá₄ i₂ca₂jon₃ ne₄
 o₄quió'₄ ca₂le₃jín₃, ia₁jaun₂ tsá₃ ma₃'nió'₅ le₃chain₂
 jmá'₃ o₄quió'₄ guioin₅₄; jui₁le₂chain₂ bá₄ le₃quió'₅
 i₂ca₂jon₃ o₄quió'₄, le₃quió'₅ i₂ca₂jen'₅₄ táng₃. ¹⁶ Jaun₂
 tsá₃ ma₃'ein₂ jin₄ jnia'₅₄ nē₃ tē₂le₃ ne₄ jui₅ lia'₂ con'₂
 lě₅ jág₂ dsa₂ mi₂güí₃. Jui₁'e₂ guě₃ le₂jŋiá₅ jme₁jŋ₄

jnia'₅₄ Cristo lia'₂ con'₂ lë'₅ jág'₂ dsa'₂ mi₂güí'₃, tsá'₃ ma₃le₂jaun₂ jin₄ jnia'₅₄ 'éi'₂. ¹⁷ Jaun₂ le₂në'₅, ju₁lia'₂ dsa'₂ i₂ma₂chén'₅ le₃quíó'₅ Cristo, jan₂ dsa'₂ 'mí'₂ bá'₄ 'éi'₂. Ca₂le₃jě'₃ 'a₂ lia'₂ jme₁lě'₄ le₂jníá'₅, ca₂ñí'₂ bá'₄ jaun₂. ¡Ma₂ca₂rě'₃mag'₄ bá'₄ ca₂le₃jě'₃!

¹⁸ Ca₂le₃jě'₃ a₂në'₅, le₂në'₅ ma₂jmo₃ Diú'₄ 'ñiog'₅. Ca₂'ág'₂ táng'₃ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ jniog'₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo. Jaun₂ 'éi'₂ ně'₃ ma₂cuë'₃ ta₁ a₂jme₁tin₅ jnia'₅₄ dsa'₂ 'a₂ lia'₂ 'nió'₅ jmo₃ 'ag'₃ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ Diú'₄. ¹⁹ Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá'₄ jme₁'ag'₅ Diú'₄ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ dsa'₂ mi₂güí'₃. Tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá'₄, jín₂ Diú'₄ dsa'₂ co₂'nió'₄ a₂tsá'₃ ma₃'e₂ dso₄ rě'₂cán'₄ dsa'₂. Jaun₂ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá'₄ ma₂dsia₃ gu₂ jnia'₅₄ ně'₃ a₂qui₁'ě'₄ jnia'₅₄ dsa'₂ jág'₁ dse₃ la₂, ia₁jaun₂ le₃ñi₅ a₂tsá'₃ ma₃mi'₅₄ cha₂ quian'₅₄ Diú'₄. ²⁰ Jaun₂ le₂në'₅ bá'₄ lë'₅ 'a₂ lia'₂ tē₁i₂nió'₄ jnia'₅₄ i₂quian'₄ jnia'₅₄ jág'₁ o₄quíó'₄ Cristo, ia₁ co₂'nió'₄ 'ñiog'₅ bá'₄ Diú'₄ chi₂lén'₂ dsa'₂ tē₂le₃ quian'₅₄ jnia'₅₄. Jaun₂ jnia'₅₄ ně'₃, chi₂len'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂* quian'₅₄ jág'₁ 'éi'₃ quíó'₅ Cristo: “Éi'₂ 'nia'₂ caun₂ jág'₁ quian'₅₄ Diú'₄.” ²¹ I₁caun₂ dso₄ tsá'₃ 'e₂ ca₂'náu₂ Cristo; la₁ 'uig'₅₄ dsá'_{u1} jniog'₄ bá'₄ ně'₃, ca₂'ě'₃ Diú'₄ uig'₅ 'éi'₂ ně₂jag'₄ bá'₄ a₂rě'₂cán'₄ dso₄, ia₁jaun₂ jniog'₄ ně'₃ jē₁ma₂ca₂rě'₃quian'₅₄ Cristo, 'ě'₂ Diú'₄ jág'₁ a₂tsá'₃ 'e₂ dso₄ rě'₂cáu'₄.

6

¹ Jaun₂ le₂në'₅, jnia'₅₄ dsa'₂ i₂jmo₂ ta₁ co₂lě'₅ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄, chi₂len'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂ a₂tsá'₃ i₂jmo₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tsá'₃ ta₁ jmo₃ jág'₁ a₂'ua₁ dsí'₅ Diú'₄ a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂. ² Ia₁ le₂la₂ juá'₂ Diú'₄ ne₄ Si₂:

* 5:20 o₃, “chi₂lén'₄ jnia'₅₄ dsa₂.”

Ca₂rē₃chá₃ bá₄ jmīg₄ a₂ca₂jmo₃ 'ua₁ dsī₃,
 ca₂nag₃ jág₁ quián'₂ 'nia'₂;
 jmīg₄ a₂jme₁cuīn₅ jmīg₄ líón'₂ 'nia'₂
 jme₁ca₂jme₁'o₁ jniá₂. *

Jaun₂ rē₂ně₃ bá₄ 'ě₂₃, cuīn₅ jmīg₄ a₂jmo₅ Diú₄ 'ua₁
 dsī₅. Rē₂ně₃ bá₄ ján₃ cuīn₅ jmīg₄ a₂líón₂ dsa₂.

³ 'I₁caun₂ jnág₅ tsá₃ jmo₂ jnia'₅₄ ja₁con₂ dsa₂,
 ia₁jaun₂ tsá₃ táun₂ dsa₂ 'lig'₅₄ ta₁† quián₂ jnia'₅₄.
⁴ Tě₂le₃ 'niog₂ jnia'₅₄ cuě₅₄ léi₄ jě₄ ca₂le₃jě₃, a₂lág₅
 tě₃dsón'₂ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ Diú₄; jě₄ a₂jmo₂ jnia'₅₄
 tió'₅ dsī₅; jě₄ jmi₁uig₅ a₂ηag₄ jnia'₅₄ jě₄ jme₁dsi₂ηág₂
 jnia'₅₄, a₂tsá₃ a₂ne₄ jnia'₅₄ jmó₁; jě₄ o₂i₁ dsī₅; ⁵ jě₄
 qui₂bóg₂ dsa₂; jě₄ qui₂to'₂ dsa₂ né'₃ 'má₃; jě₄ mi'₅₄;
 jě₄ ta₁ 'ua'₂; jě₄ tsá₃ guag₂ jnia'₅₄; jě₄ jme₁'in₂ a₂que₅₄
 jnia'₅₄; ⁶ jě₄ a₂le₁jě₃ jme₂dsí₂ quián₂ jnia'₅₄ ně₃; jě₄
 jme₂juín'₁ dsī₅ ja₁con₂ rin'₅₄; jě₄ a₂'ua₁ dsī₅ jnia'₅₄;
 jě₄ a₂quiong'₅₄ Jme₂dsí₂ Jηiós; jě₄ a₂'nio₃ jnia'₅₄
 rin'₅₄ tě₃dsón'₂; ⁷ jě₄ quian'₅₄ jág₁ dsau₅ tě₃dsón'₂;
 jě₄ quian'₅₄ juí₅bí₂ quió'₅ Diú₄; jě₄ quian'₅₄ juí₅
 co₂dsau₅ a₂tsá₃ 'e₂ rě₂cáu'₄, quian'₅₄ a₂ně₅ lion₄
 jnia'₅₄ co₂'nió'₄ ηí₁ a₂chan'₂ jnia'₅₄ quian'₅₄ gu₂ ne₁
 quian'₅₄ gu₂jen₅ ně₃; ⁸ tě₂le₃ quian'₅₄ a₂jme₂juag'₂
 dsa₂; tě₂le₃ quian'₅₄ a₂chei'₂ dsa₂ 'lig'₅₄; tě₂le₃
 quian'₅₄ jág₁ 'lig'₅₄ a₂qui₂'ag₅ dsa₂; tě₂le₃ quian'₅₄ jág₁
 dse₃ a₂qui₂'ag₅ dsa₂ ně₃; a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂tí₅ jág₁
 quió'₅ juí₁a₂ guě₃ la₂ quiong₅ dsa₂ jnia'₅₄ i₂tě₂jín₁;
⁹ ně₂jag₄ bá₄ i₂tsá₃ 'ein₂ cui₅, la₁ chan₂ bá₄ i₂cui₅
 rě₂; ně₂jag₄ bá₄ a₂ma₂i₁dsióg₃ jnia'₅₄, la₁ j₂ag₄! lia'₂
 chong₂ jaun₂ bá₄ jnia'₅₄; qui₂jmóg'₂ dsa₂ uig₅, la₁ tsá₃
 ca₂jme₃dsiog₂₃; co₂'nió'₄ a₂qui'₂ dsī₅, ¹⁰ la₁ i₂gú'₃ bá₄

* **6:2** Isaiás 49:8. † **6:3** griego: diakonía (ministerio).

chong₂ jnia'₅₄ o₂ ηi₃ ó₃ dsi₅; co₂ 'nió'₄ i₂ tē₂ ηé₂, la₁ jmo₂ jnia'₅₄ a₂ le₃ chan₂ dse₃ ju₁ n₅ i₂ sián'₂; co₂ 'nió'₄ a₂ tsá₃ 'e₂ cha₂ quián₂ jnia'₅₄, la₁ 'io₂ bá₄ jnia'₅₄ ca₂ le₃ jē₃.

11 'Nia'₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂ chan₂ juig₂ Corinto, ma₂ nē₂ jua'₅₄ jnia'₅₄ rē₂ jiá₃ jág₁, nē₂ jag₄ bá₄ a₂ ma₂ rē₂ nia'₅₄ jnia'₅₄ tē₂ dsi₅ ja₁ con'₂ 'nia'₂. 12 'I₁ caun₂ tsá₃ 'e₂ jnág₅ ma₂ jmó₁ jnia'₅₄ ja₁ con'₂ 'nia'₂; guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ jmo'₂ qui₂ nióg₅ tē₂ 'au'₂, jag'₅₄ jnia'₅₄. 13 'Nia'₂ ně₃, jein'₅₄ 'au'₂ tē₂ le₃ ja₁ con₂ jnia'₅₄: jaun₂ ně₃ chilēn'₄ jnia'₅₄ 'nia'₂ nē₂ jag₄ bá₄ co₂ 'nió'₄ ηéi'₅ 'nia'₂ a₂ na'₅₄ 'nia'₂ tē₂ 'au'₂ ja₁ con₂ jnia'₅₄.

Lág₅ jniog₄ guá'₅ quián₅ Diú₄ i₂ chan₂ tē₃ dsón'₂

14 Tsá₃ i₁ nió'₄ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂ ling'₅₄ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ i₂ tsá₃ 'én₂. Ia₁ nē₁ jua'₂ le₂ jaun₂ ně₃, dsi₁ nó'₅ 'nia'₂ léng'₂ ju₁ lia'₂ on₃ dsi₂ ca₁ ju₁ i₂ quia'₂ 'uē₃, i₂ tsá₃ co₂ rin₂. † Ia₁ tsá₃ a₁ jaun₂ qu₁ n₃ dsi₅ dsa₂ i₂ quian₅ ju₁ i₅ dse₃ quian'₅₄ dsa₂ i₂ quian₅ ju₁ i₅ 'lig'₅₄. Ján₃ guē'₂ le₂ jaun₂, o₁ líg'₂ jmig₄ tsá₃ lé₂ le₃ jen'₂ ja₁ tág₅ quian'₅₄ ju₁ lia'₂ ja₁ qui₁ né'₃ táng₃. 15 ¿O₃ lín'₂ 'nia'₂, lé₂ le₃ ag₃ caun₂ jág₁ Cristo quian'₅₄ i₂ sē₃ dsen₃ táng₃? O₃, ¿'e₂ bá₄ quen'₅₄ ju₁ lia'₂ jan₂ dsa₂ 'én₂ quia₁ n'₅₄ jan₂ i₂ tsá₃ 'én₂? 16 ¿O₃ bá₄ lé₂ le₃ ag₃ caun₂ jág₁ guá'₅ quió'₅ Diú₄ quian'₅₄ diú₄ lag₄? Ia₁ guio₅₄ bá₄ jniog₄ lág₅ guá'₅ quió'₅ Diú₄ jén'₃. Lē₅ ju₁ lia'₂ ca₂ juá'₂ Diú₄ ηiog₅: Gua₅₄ ηi₅₄ quiang'₅₄ dsa₂. Jniá₂ bá₄ léng₂ Diú₄ quián₅.

Dsa₂ 'éi₂ guē'₂ lén₂ dsa₂ juig₂ quiáng₃. §

17 Jaun₂ lē₃:

Co₂ dsia₅ 'u₁ n'₂ 'nia'₂ jē₄ quió'₅ diú₄ lag₄ 'éi₂;

† 6:14 'Nio'₂ ja₁ ton₅ Deuteronomio 22:10. § 6:16 Levítico 26:12; Jeremías 32:38; Ezequiel 37:27.

con'₂ nau₂ 'nia'₂, juá'₂ Te₁gui'₅₄;
 Tsá₃ qui₂tí'₅ 'nia'₂ gog'₂ a₂tsá₃ le₁jě₃.
 Jaun₂ bá₄ guen'₄ jniá₂ 'nia'₂,*

18 jaun₂ jan₂ jniá₂ bá₄ léng₂ ηéi'₅ 'nia'₂,
 jaun₂ 'nia'₂ guè'₂ léng'₂ chi'₂-guein₂ quiáng₃.
 juá'₂ Te₁gui'₅₄ i₂'uan'₂ guě₄ lin₃.†

7

1 Le₂në₅ bá₄, rin'₅₄ jniog₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂ron₅ jág₁
 a₂cuě₁ quió'₅ Diú₄ ja₁con₂ jniog₄, jaun₂ ca₂tág₂
 jniog₄ chi₅₄ quián₂ ca₂le₃jě₃ a₂'lig'₅₄ a₂lé₂ le₃'iog₅
 jme₂dsi₂ quián₂, le₂jaun₂ ni₁ηi₁ ně₃. Jui₁le₂chong₂
 bá₄ co₂ηei'₅₄ dsa₂ i₂lě₅ 'í₁ i₂jme₂gan₃ Diú₄.

*'A₂ lia'₂ ca₂rě₃tsín₃ dsi₅ dsa₂ Corintios, ca₂can₃ táng₃
 jui₅ dse₃*

2 Jmo₄ 'nia'₂ 'au'₂ a₂jag'₅₄ dse₃ jnia'₅₄. Ia₁ tsá₃
 'e₂ 'lig'₅₄ ma₂jma'₅₄ 'i₁jan'₂ 'nia'₂, on₃ guè'₂ 'e₂
 jág₁ ga₂ ma₂chéi₂ jnia'₅₄ 'i₁jan₂, on₃ guè'₂ jua'₅₄
 ma₂ca₂jme₂gan₅ jnia'₅₄ 'i₁jan'₂ 'nia'₂ ně₃. 3 On₃jua'₅₄
 a₂juá'₅ jniá₂ ia₁ a₂bong'₅₄ 'nia'₂ dso₄. Lia'₂ ma₂juá'₅
 jaun₂ bá₄ jniá₂, jing₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jě₃ dsi₃, a₂'nió₃ jniá₂
 'nia'₂. Caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃ chang₂ co₂lě₅ quiang'₅₄
 'nia'₂, o₃ dsióg₃ co₂lě₅ 'e₂. 4 Caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃
 jing₅₄ 'nia'₂, 'ηio₅ jmo₅ jniá₂ táng'₅ o₄quián'₂ 'nia'₂.
 Rě₂'ηia₅ a₂lián'₂ dsi₃, lia'₂ rě₂tsón₂ a₂'io'₂ jéin₂ jniá₂,
 jě₄ ca₂le₃jě₃ o₂i₁ dsi₅ a₂chong₂ jnia'₅₄.

5 Ia₁ lia'₂ con'₂ jme₁o₃náu₅ jnia'₅₄ 'uě₃ Macedo-
 nia la₂, tsá₃ ma₂ca₂rě₃jag₅₄ 'i₁ca₂juig₄, ia₁ o₂me'₅₄
 dsi₅ bá₄ ma₂ca₂rě₃chá₃ le₂con₂ tē₂le₃ la₂: mī'₅₄ bá₄
 ca₂já₃ le₃lág'₃ ja₁tio'₅₄ jnia'₅₄, ca₂le₃jě₃ ca₂'í₃ gó'₅ dsi₅

* 6:17 Isaiás 52:11; Ezequiel 20:34-41. † 6:18 2 Samuel 7:14.

jnia'₅₄. ⁶ La₁ Diú₄ i₂jmóg'₅ táng₃ dsí'₅ dsa₂ i₂'lia'₂ dsí'₅,
ca₂jmóg'₃ bá₄ táng₃ dsí'₅ jnia'₅₄ jme₁ca₂guan₃ Tito,
⁷ ton'₂ 'éi₂ 'ñiog₅ guë'₂ ně₃, 'ñio₅ lĩn₃ 'ei₅ dsí'₅ o₄quián'₂
'nia'₂. 'Éi₂ bá₄ dsia₅ ně₃ tság₅ jnia'₅₄, 'ñio₅ 'ín₅ 'au'₂
jag'₅₄ jniá'₂. Dsia₂₃ a₂qui'₂ 'au'₂. Dsia₂₃ ján₃ a₂tion'₅₄
'nia'₂ dsen₅₄ 'au'₂ o₄quió'₃ jniá'₂. Jaun₂ bá₄ tē₂le₃ lē₅
gué'₄ 'io'₂ jéin₅ jme₁ca₂rē₃guion₅₄.

⁸ Tsá₃ a₂nag₅₄ ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ co₂'na₂ qui'₂ 'au'₂
quian'₅₄ si₂ carta a₂ca₂tsing₂; la₁ tsá₃ dsi₂quén'₅
dsi₃ rē₂ně₃. Dsón'₂ bá₄ ca₂dsi₃quén'₅ dsi₃ co₂'na₂
le₂jniá'₅ ján₃ jme₁ca₂rē₃guion₅₄ o₄quió'₄ si₂ jaun₂,
ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂ co₂'na₂. ⁹ Jaun₂ ně₃ 'io'₂ jéin₅
bá₄ rē₂ně₃, on₃jua'₅₄ ia₁ a₂ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂
jaun₂; a₂jaun₂ bá₄ ia₁ a₂ca₂rē₃tsín₃ bá₄ 'au'₂ 'nia'₂
ia₁ a₂ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂. Ca₂quian'₂ 'nia'₂ o₂i₁
dsi₅ lia'₂ tē₅ dsí'₅ Diú₄. Jaun₂ tsá₃ le₃jua'₅₄ a₂ca₂jma'₅₄
jnia'₅₄ dain₅₄ 'nia'₂. ¹⁰ Ia₁ jui₁lia'₂ a₂qui'₂ dsí'₅ dsa₂ 'a₂
con'₂ 'nio₃ Diú₄, a₂jaun₂ bá₄ jmo₅ a₂rē₂tsín₃ dsí'₅ dsa₂,
a₂jio₅ jui₅ a₂lión₂ dsa₂. Jaun₂ tsá₃ cha₂ 'e₂ lē₃ jua'₅₄
dsi₁quén'₅ dsí'₅ dsa₂. La₁ia₁ jui₁lia'₂ a₂qui'₂ dsí'₅ dsa₂
lia'₂ con'₂ lē₅ a₂qui'₂ dsí'₅ dsa₂ mi₂güig₃ ně₃, a₂jaun₂
bá₄ jio₅ jui₅ 'mú₃. ¹¹ Jag₄ 'nia'₂ jaun₂, a₂la₂ bá₄
a₂tē₁dsi₅₄ quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ca₂tió'n'₂ 'nia'₂ qui'₂ 'au'₂
jaun₂ lia'₂ con'₂ 'ñio₂ dsí'₅ Diú₄: 'e₁ bá₄ chi₂quian'₁
'nia'₂ jmig₄; 'e₁ bá₄ dsan₂ 'au'₂ jme₁rē'₂ a₂jaun₂ jē₄
quián'₂ 'nia'₂; 'e₁ bá₄ ca₂i₃mé'₂ 'au'₂ ne₄ dso₄ jaun₂;
'e₁ bá₄ ca₂já₃ gó'₅ 'au'₂ 'nia'₂; 'e₁ bá₄ 'ín₅ 'au'₂ 'nia'₂
gué'₄ lĩn₃; 'e₁ bá₄ dsen₅₄ 'au'₂ 'nia'₂ a₂jme₁ě'₄ 'nia'₂
uig₅ ně₃. Jē₄ ca₂le₃jě₃ a₂ně₅ ma₂cuē'₅₄ bá₄ 'nia'₂ léi₄
a₂tsá₃ dso₄ rin'₂ 'nia'₂ a₂ca₂lē₃ le₂jaun₂. ¹² Lia'₂ con'₂
ca₂tsing₂ si₂ carta jaun₂, on₃jua'₅₄ jaun₂ ca₂tsing₂

o₄quió'₄ i₂ca₂jmo₃ 'lig'₅₄, on₃ guë'₂ o₄quió'₄ i₂ca₂i₃ñí'₂ ně₃. A₂jaun₂ bá₄ ca₂tsíng₂ ia₁jaun₂ le₂len'₄ 'nia'₂ tē₂le₃ ne₄ Diú₄ a₂dsan₂ 'au'₂ o₄quián₂ jnia'₅₄. ¹³ 'Uig₅₄ jaun₂, 'io'₂ jein₂ bá₄ jnia'₅₄ ně₃, cha₂ lián'₂ dsí₅.

La₁ 'ñio₅ lin₃ guë'₄ 'io'₂ jmo₂ jnia'₅₄ jme₁guan₃ Tito, 'ei₅ dse₃ dsí₅ quion₂ jág₁ ia₁ ca₂le₃jín'₃ bá₄ 'nia'₂ ca₂jme₁'oin'₁, ca₂jmog'₅₄ dsí₅ tē₁lia'₂ ca₂i₁'i₅ quian'₅₄ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂ tsá₃ jua'₅₄ a₂lē₁ca₂juíg₂ jág₁ tá'₅ jme₁ca₂juíg₂ 'io'₂ jéin₅ o₄quián'₂ 'nia'₂. Tsá₃ o₂guí'₃ chén'₅ jniá₂. Ia₁ le₂nē₅ bá₄ ju₁lia'₂ dsau₅ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂ma₂ca₂chéi₂ jnia'₅₄ 'nia'₂, ján₁₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂ca₂chei₅₄ jnia'₅₄ Tito 'a₂ lia'₂ lē₅ tion'₅₄ 'nia'₂, ca₂rē₃ti₃ bá₄ lia'₂ lē₅ jaun₂. ¹⁵ Jaun₂ ně₃, tē₂le₃ 'ñio₅ lin₃ guë'₄ 'nioi₃ 'nia'₂ ia₁ juá'₂ ca₂jmo'₅₄ bá₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ 'e₂ ca₂mi₃, ca₂jmo'₅₄ bá₄ 'nia'₂ 'ua₁ 'au'₂ ca₂guein'₅₄ bá₄ 'nia'₂ caun₂ dse₃ a₂gain'₃. ¹⁶ Jaun₂ tē₅ bá₄ dsí₃; caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₃ quian'₅₄ 'nia'₂.

8

A₂cuë₃ dsa₂ 'e₂ cuë₃ 'a₂ con'₂ 'ñio₂ dsí₅

¹ Nē₃ ně₃, rin'₅₄ jniog₄, 'niog₂ jnia'₅₄ a₂le₃ñi'₅₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ ma₂ca₂rē₃jniá₂ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄ ja₁con₂ guá'₅ i₂chan₂ 'uë₃ Macedonia la₂.

² Juí₁'a₂ guë'₃ la₂ ma₂ja₂lén₂ quian₅ o₂i₁ dsí₅, tsá₃ caun₂ táu₂ dsí₂ñí₂, la₁ dse₃ bá₄ chain₂ tei₄ bá₄ le₁'ág₄ dsí₅. Juí₁'e₂ guë'₃ la₂ te₂ñéi₂ chain₂, la₁ tson₂ guë'₄ a₂ma₂cuë₃ con'₂ 'ñio₂ dsí₅ con'₂ guë'₄ dsa₂ i₂cha₂ quió'₅. ³ Jniá₂ jáng'₅ jág₁ dsau₅, a₂tē₃dsón'₂ bá₄ ma₂cuë₃ 'a₂ con'₂ tió'₅, tē₂le₃ lē₅ guë'₄ ma₂cuë₃ 'a₂ con'₂ cha₂ quió'₅, ia₁ a₂'ñio₂ dsí₅. ⁴ Ca₂tság₃ jnia'₅₄ tion₅₄-jan₃, a₂cuë₅₄ jnia'₅₄ jmig₄ a₂quein'₅₄

quian'⁵⁴ jnia'⁵⁴ ta₁ dse₃ a₂jme₁on₁₂ dsa₂ quián'⁵
 Diú⁴. * ⁵ Tē₂le₃ lē₅ guē₄ ca₂cuē₃ bá₄ lia'₂ con'₂
 guē₄ jme₁lág₂ jnia'⁵⁴. Jniá'⁵ de'₂ o₄gú₃ Te₁gui'⁵⁴
 ca₂dsia₃, jaun₂ guē₄ ca₂dsia₃ ne₄ jnia'⁵⁴, lia'₂ con'₂
 'nio₃ Diú⁴. ⁶ Jaun₂ ma₂chi₁ca₂len'⁴ jnia'⁵⁴ Tito jaun₂
 jmo₃ dse₃ dsí₅ a₂jme₃'ñiai₂₃ ta₁ dse₃ nē₅ jñ'⁴ 'nia'₂
 'uig⁵⁴ a₂ma₂'ei₅ le₂jñiá'⁵ 'a₂ con'₂ ca₂lē₃ 'au'₂ 'nia'₂
 jme₁'o'₁. ⁷ Ia₁ jui₁lia'₂ ma₂dsi₂jñiá'⁴ 'nia'₂ jē₄ le₂jē₃:
 a₂'én'₂ 'nia'₂, a₂'ñia'₂ 'nia'₂ jág₁ dse₃, a₂ñí'₂ 'au'₂ 'nia'₂,
 a₂dsen⁵⁴ 'au'₂, a₂'nióg'₃ jnia'⁵⁴ nē₃; ján₃ bá₄ le₂nē₅
 ca₂tín'₂ 'nia'₂ dsí₃jñiá'⁴ quian'⁵⁴ a₂la₂, a₂jmo'₂ 'ua₁
 'au'₂.

⁸ Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'⁵⁴ a₂jmo₅ jniá'₂ 'éi'₃ ja₁con'₂
 'nia'₂. Jñia'⁵⁴ lia'₂ 'nio₃ jniá'₂ cáun₄ 'í₁ tē₂le₃ quian'⁵⁴
 a₂dsen⁵⁴ dsí₅ i₂sián'₂ chi₂jua'₂ dsón'₂ bá₄ 'nióg'₃
 ríng'₂ ján₃. ⁹ Ia₁ ma₂ñi'⁵⁴ bá₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ 'ua₁
 dsí₅ Te₁gui'⁵⁴ Jesucristo quián₂. O₄quió'₄ a₂'nioi₃
 'nia'₂, ca₂ñi₃ te₂ñéi₂, o₁jñia'⁵⁴ la₂ jme₁chain₂ dse₃,
 ia₁jaun₂ le₃chan'₂ 'nia'₂ dse₃ tē₂le₃ quian'⁵⁴ jui₅
 te₂ñé₂ a₂ca₂can₃ 'éi₂.

¹⁰ Cuē₅ jniá'₂ jág₁ dse₃ a₂juíg₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ jág₁
 la₂, a₂dse₃ quián'₂ 'nia'₂ guiong'⁵⁴ bá₄, ia₁ 'nia'₂ bá₄
 i₂ca₂jme₁lióg'⁴ ma₂ca₂ñi₂, a₂ca₂jme₁'o'₁ 'nia'₂, a₂'ñio₂
 'au'₂ 'nia'₂ nē₃: ¹¹ jaun₂ nē₃ nē₃, jme₁'ñia₅ 'nia'₂
 ta₁ jaun₂ a₂ca₂jme₁lióg'², ia₁jaun₂ le₃ti₃ a₂'ñio₂ 'au'₂
 'nia'₂ jaun₂, lia'₂ con'₂ lē₅ cha₂ quián'₂ 'nia'₂. ¹² Ia₁
 jui₁lia'₂ a₂cuē₅ dsa₂ a₂'ñio₂ dsí₅ tē₃dsón'₂ 'e₂ 'nio₃ cuē'₃
 Diú⁴, a₂le₂jaun₂ bá₄ gue₅ Diú⁴ 'ñio₂ dsí₅, lia'₂ con'₂ lē₅
 a₂cha₂ quió'₅ dsa₂, on₃jua'⁵⁴ lia'₂ con'₂ lē₅ a₂tsá₃ cha₂
 quió'₅.

* **8:4** lit. “dsa₂ jñió₅.”

13 On₃jua'₅₄ a₂jaun₂ guë'₂ juá'₅ jniá'₂ ia₁jaun₂ tón'₃ dsa₂ 'éi₂ a₂rë₂tsón₂ ñag₅₄ quió'₅, ton'₂ tē₂le₃ ja₁con'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄ guë'₂ nē₃ tsá₃ cha₂ lé₂. 14 Tē₂le₃ ia₁jaun₂ dsióg₄ co₂rë₂ bá₄ lē₅ chan₂ dsa₂, 'nia'₂ cuë'₂ 'e₂ niog₅ tsá₃ tín'₂ quió'₅ ríng'₂ jmíg₄ nē₃; ju₁la₂ 'ióg₃ guë'₂, 'éi₂ guë'₂ ma₂tión₂ jme₃'o₅₄ cuë₃ 'e₂ niog₅ tsá₃ tín'₂ quián'₂ 'nia'₂ táng₃. Jaun₂ le₂nē₅ bá₄ dsióg₄ co₂rë₂ bá₄ lē₅ chan₂ dsa₂. 15 Jaun₂ le₂ti₃ ju₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂ quió'₅ Diú₄: “I₂ca₂ro'₂ 'lióng₂ tsá₃ 'e₂ jua'₅₄ a₂ca₂chóng₃ quió'₅; le₂jaun₂ guë'₂ le₃ja₁con₂ i₂ca₂ro'₂ me'₂, tsá₃ 'e₂ ca₂lë₃ jua'₅₄ a₂tsá₃ ca₂tín'₂ quió'₅.”†

Tito quiain'₅₄ rin'₅₄

16 Ti₁'mag'₄ Diú₄ ca₂jmo₃ a₂ca₂lë₃ dsí₅ Tito a₂ca₂'i₃ dsí₅ 'nia'₂ 'ñio₅ lín₃, ju₁lia'₂ 'i₅ dsi₃ jniá'₂. 17 Ia₁ dsi₂jui₅ bá₄ ca₂gue₃ jme₁ca₂chéi₂ jnia'₅₄ dsó₃, ton'₂ ia₁ dsan₂ bá₄ dsí₅ 'éi₂ 'ñiog₅ a₂dsó₃ dsi₃jin₅₄ 'nia'₂ a₂'ñio₂ dsí₅.

18 Jan₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂'ei₅ jág₁ dse₃ quió'₅ le₂con₂ guá'₅ Macedonia la₂, 'éi₂ chen₅₄ jnia'₅₄ dsó₃ co₂lë₅ quiain'₅₄ Tito. 19 Rin'₅₄ i₂'ín₅ jnia'₅₄ nē₅, ca₂quión'₂ guá'₅ a₂jme₃quiong'₅₄ jnia'₅₄ a₂i₁nio₁ jmó₁ ta₁ dse₃ a₂jme₁'on₁ jnia'₅₄ rin'₅₄ ia₁jaun₂ le₃juin'₂ Te₁gui'₅₄, ton'₂ ia₁jaun₂ léi₄ a₂dsen₅₄ dsí₅ jnia'₅₄ a₂jme₁'on₁ rin'₅₄.‡ 20 Tsá₃ 'niog₂ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂chi₂'ag₃ dsa₂ o₄quió'₄ cu₄ a₂rë₂tsón₂ jaun₂ a₂niog₅ o₄gu₂ jnia'₅₄. 21 'Niog₂ jnia'₅₄ jmó₁ a₂le₁jě₃ jme₂dsí₂ quián₂ tē₃ne₄ dsa₂ lia'₂ quián'₅₄ tē₃ne₄ Te₁gui'₅₄ nē₃.

22 Ján₃ guë'₂ chen₅₄ jnia'₅₄ jan₂ rin'₅₄ sián'₂ i₂ma₂cuë₃ léi₄ a₂dsen₅₄ dsí₅ 'ñio₅ lín₃. La₁ nē₃ nē₃

† 8:15 Éxodo 16:18. ‡ 8:19 A₂lín₅₄ chog₅₄ si₂: “a₂dsen₅₄ 'au'₂ 'nia'₂ a₂jme₁'ong'₁ ríng'₂.”

'ŋio₅ lín₃ gué₄ jmo₂₃ a₂dsen₅₄ dsí₅ ia₁ a₂ŋí₄ lē₃ caun₂
 'ei₅ dsí₅ o₄quián'₂ 'nia'₂. ²³ Tito ně₃, lín₅ jan₂ ríng'₃
 i₂jmo₅ ta₁ co₂lě₅ quian'₅₄ jniá₂ a₂jme₂ti₃ ta₁ ne'₅₄
 'nia'₂. Rin'₅₄ jniog₄ i₂quiain'₅₄ ně₃, i₂chen₄ quián₅
 guá'₅ i₂i₂nio₄ cuē₂₃ léi₄ a₂jlán'₁ Cristo. ²⁴ Jaun₂ ně₃,
 jme₁jnia₅ ne₄ dsa₂ ně₅, lia'₂ le₃ne₄ ca₂le₃jín₃ guá'₅
 ně₃, qui₁jang'₅₄ 'nia'₂ léi₄ a₂dsón'₂ 'nióg'₃ 'nia'₂ dsa₂
 'én₂ ríng'₂, qui₁jang'₅₄ léi₄ ján₃, 'e₂ 'uig₅₄ a₂ŋí₄ lē₃ dsia₂
 jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ 'ín₅ 'nia'₂.

9

A₂cág'₃ dsa₂ cu₄ a₂jme₃'oin₅₄ rín'₅₄ ja₁siá'₂

¹ Jui₁lia'₂ cu₄ a₂jme₂'on'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ 'én₂ rín'₅₄,*
 tsá₃ ma₃tion₅₄ jua'₅₄ a₂qui₂juá'₄ gué₄ ne₄ si₂. ² Ia₁
 ma₂guion₅₄ bá₄ a₂le₁'ág₄ 'au'₂ 'nia'₂ a₂jme₁'o'₁;
 o₄quió'₄ a₂ně₅ jmo₅ jniá₂ táng'₅ jín₄ dsa₂ chan₂
 'uē₃ Macedonia. Ia₁ ma₂ca₂ŋi₂ bá₄ jme₁ma₂chan₂
 co₂ŋia₅₄ dsa₂ chan₂ 'uē₃ Acaya, ton'₂ mei'₂ tsá₃
 ca₂le₃jín₃ bá₄ ca₂lě₃ dsí₅ jme₃'o₅₄ o₄quió'₄ a₂dsen₅₄
 'au'₂ 'nia'₂ jaun₂. ³ Ia₁jaun₂ tsá₃ lě₅ jua'₅₄ a₂lě₁ca₂cuē₃
 jág₁ tá'₅ quió'₃, jaun₂ tsíng₂ rín'₅₄ la₂ dsí₃jág₂ ia₁ jág₁
 jaun₂ ma₂lě₅, ma₂tió'n'₂ 'nia'₂ co₂ŋia₅₄. ⁴ Ia₁ con'₂
 tsá₃ ŋó₅ ně₁ca₂i₃lén₂ i₂lín₅₄ rín'₅₄ i₂chan₂ Macedonia
 quian'₅₄ jniá₂, jaun₂ tsá₃ lé₂ jua'₅₄ caun₂ dé₄ o₂guí'₃
 tsá₃ co₂ŋia'₅₄ 'nia'₂ chang'₂ jě₁ma₂ca₂dsi₃náu₅jnia'₅₄.
 Le₂jio₅ jniá₂ chéng'₅ 'líg'₅₄ (le₂jaun₂ 'nia'₂ táng₃) ia₁
 ma₂juíg₂ jniá₂ dsa₂ 'ŋio₅ dsen'₃ 'nia'₂. ⁵ 'Uig₅₄ ně₅
 ma₂mi₃ jniá₂ ja₁con₂ rín'₅₄ jniog₂, ia₁ 'nió'₅ bá₄ líng₂,
 ia₁jaun₂ dsí₃lén₂ dsí₃jín₅₄ 'nia'₂ ia₁jaun₂ jme₃'o₅₄
 gué₄ rín'₅₄ cu₄, jág₁ a₂ma₂cuē'₅₄ 'nia'₂ quiáng'₂

* **9:1** lit. “dsa₂ jnió₅.”

le₂jñiá₅ a₂cuë'₁, ia₁jaun₂ ma₂lě₅ co₂jnia₅₄ 'a₂ con'₂ lě₅
'ñio₂ 'au'₂ 'nia'₂, on₃jua'₅₄ ia₁ a₂chi₁quiong₅₄ jnia'₅₄
jmig₄.

⁶ Dsá₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄, jág₁ a₂juá'₄ la₂: ju₁lia'₂
dsa₂ i₂jne₅ me'₂, me'₂ bá₄ a₂ráu₃ quió'₅; ju₁lia'₂
dsa₂ i₂jne₅ 'lióng₂ guë'₂ ně₃, ján₃ bá₄ 'lióng₂ ráu₃
quió'₅. ⁷ Le₂jan₂ le₂jan₂ bá₄ ca₂tín₂ cuë₃ 'a₂ con'₂
ma₂ca₂lě₃ dsí₅ cuë₃, tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ cuë₃ jua'₅₄
a₂ma₂dsi₂mé'₃ dsí₅, on₃ guë'₂ ca₂tín₂ dsa₂ cuë₃ ia₁
a₂ma₂ně₂chi₃quióng₂ dsa₂ jmig₄ tion₅₄. Ia₁ Diú₄
'nioi₃ dsa₂ i₂cuë₅ a₂'io'₂ jén'₅. ⁸ Diú₄ bá₄ i₂qui'₅₄ jmig₄
jme₃gu'₅₄ 'nia'₂ 'ñio₅ lin₃ ca₂lia'₂ qui₂rě₂tsón₂ quián'₂
'nia'₂, ia₁jaun₂ le₃cha₂ ca₂le₃jě₃ a₂'nió'₅ quián'₂ 'nia'₂,
ia₁jaun₂ rě₂tsón₂ lé₂ le₃jme₁'on'₁ 'nia'₂ ríng'₂ ca₂le₃jě₃
jmig₄, quian'₅₄ ca₂le₃jě₃ ne₅₄ ta₁ dse₃. ⁹ Jaun₂ le₃ti₃
a₂juá'₂ ne₄ Si₂:

Ju₁lia'₂ dsa₂ i₂jmo₅ dsióg₁,

cuë₂₃, jme₁'oin₅₄ dsa₂ i₂te₂ñé₂,

lia'₂ co₂tan₅₄ bá₄ dsioğ'₂ dsí₅ dsa₂

ca₂le₃jě₃ ne₅₄ a₂dse₃ a₂'ua₁ dsí₅ ca₂jmo₃.†

¹⁰ Njog₅ bá₄ Diú₄ ca₂cuë₃ jon₂ a₂ca₂i₃jnia₄; ca₂jmo₃
ca₂rau₂ a₂quë'₅₄ 'nia'₂, ton'₂ jmo₃ ján₃ le₃cha₂
ca₂le₃jě₃ ne₅₄ a₂tsá₃ cha₂ quián'₂ 'nia'₂; jaun₂ le₃dse₃
ca₂le₃jě₃ 'e₂ a₂ján'₄ 'nia'₂ ně₃, jmo₃ qui₂dsi₃cón₃
dsi₃ca'₅₄, jmo₃ a₂caun₂ ráu₃ a₂'ua₁ 'au'₂ 'nia'₂ jmo'₂.
¹¹ Le₂ně₅ bá₄ le₃chan'₂ 'nia'₂ dse₃ le₃cha₂ quián'₂
'nia'₂, ia₁jaun₂ le₃cha₂ a₂lé₂ le₃jme₁'ong'₁ guë'₄
ju₁n₅ dsa₂ te₂ñé₂ jmó'₂ 'ua₁ 'au'₂. Le₂jaun₂ bá₄
le₃jme₁'ong'₁ 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄ tě₂le₃ quian'₅₄ jnia'₅₄,
jaun₂ ju₁n₅ i₂lé₂ dsí₅ cuë'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄. ¹² Ta₁

† 9:9 Salmo 112:9.

a₂jme₂ti₄ jniog₄ ne₄ i₂sián'₂ jaun₂, jmo₅ ta₁ on₃jua'₅₄ jmá'₃ a₂jme₂'o₅₄ cuë₃ a₂'nió'₅ quió'₅ rin'₅₄ jniog₄; ján₃ bá₄ jmo₅ ta₁ ia₁jaun₂ juin₅ i₂rë₂tsón₂ i₂cuë'₃ ti₁'mag'₄ Diú₄. ¹³ Të₂le₃ quian'₅₄ ta₁ a₂jme₂ti₄ jniog₄ ne₄ rin'₅₄ ja₁siá'₂ në₅, cuë₂ jniog₄ léi₄ a₂të₃dsón'₂ bá₄ jme₂ti'₅₄ 'nia'₂ jág₁ dse₃ quió'₅ Cristo a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂, ia₁ a₂'ua₁ 'au'₂ ja₁con₂ ríng'₂, quian'₅₄ ja₁con₂ ca₂le₃jín₃. Le₂në₅ bá₄ juin₅ dsa₂ i₂jme₃juin'₂ Diú₄. ¹⁴ Le₂në₅ bá₄ lé₂ dsí₅ mi₃ ne₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂, ton'₂ 'ín₅ dsí₅ 'ñio₅ lín₃ o₄quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ma₂rë₂jniá₂ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ 'a₂lia'₂ ma₂jmo₃ Diú₄ a₂'ua₁ 'au'₂ 'nia'₂. ¹⁵ ¡'E₁ guë₄ ti₁'mag'₄ Diú₄ ia₁ ma₂cuag₃ jniog₄ i₂dsen₃ i₂quen₅ guë₄ lín₃, ca₂lia'₂ tsá₃ ne₄ 'a₂lia'₂ le₃jua'₅₄!

10

A₂quen₅ jág₁ quió'₅ Pa₄ ia₁ a₂lín₅ i₂chen₄ quián₅ Cristo

¹ Jniá₂ Pa₄, mi₂₃ juíg₂ 'nia'₂ quian'₅₄ jág₁ 'ua₁, ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ Cristo. Cha₂ jág₁ a₂lín₅ jan₂ dsa₂ i₂quian₅ jág₁ 'ua₁ jme₁'eng₅₄ jë₄ quián'₂ 'nia'₂, la₁ jë₁ma₂'eng₅₄ ja₁siá'₂ 'ñio₅ bá₄ ma₂bén₂ jág₁ quió'₃. ² Jaun₂ mi₅ jniá₂ ne'₅₄ 'nia'₂, tsá₃ jmo₂ jua'₅₄ a₂tion₅₄ 'nió'₅ jmo₅₄ tiá₂ dsi₃ jë₁ma₂dsióg₃, quian'₅₄ dsa₂ i₂bóg'₂ dso₄, a₂'ag₂₃ jniá₂ a₂jmo₂₃ lia'₂ jmo₅ dsa₂ mi₂güí₃. Ia₁ caun₂ bá₄ ma₂'ei₅ dsi₃ a₂dsia₅₄ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ i₂le₂'éi₂. ³ Dsón'₂ bá₄ jaun₂ dsa₂ mi₂güí₃ bá₄ lág₅ jnia'₅₄ të₁lia'₂ chong₂ la₂. La₁ tsá₃ cág'₂ jnia'₅₄ juí₁lia'₂ quín'₂ dsa₂ mi₂güí₃. ⁴ Ia₁ on₃jua'₅₄ quian'₅₄ ni₁ñí₁ cág'₂ jnia'₅₄, juí₁lia'₂ ni₁ñí₁ a₂qui₂jmó'₂ ta₁ dsa₂ mi₂güí₃, juí₁lia'₂ jë₁quíin'₂ jmo₂₃ 'nei₂; quian'₅₄ bí₂ quió'₅ Diú₄ bá₄ cág'₂ jnia'₅₄, a₂jaun₂ bá₄ 'nió'₄ ñí₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂'io₅

bí₂ quió'₅ Diú₄ a₂qui₂le₃juin₃ ca₂le₃jě₃ a₂bén₂ a₂niog₅ tíong₂ quió'₅ i₂sě₃dsen₃. ⁵ Le₂ně₅ bá₄ ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ ma₂tián₃ ma₂jne₅₄ jnia'₅₄ ca₂le₃jě₃ 'e₂ niog₅ 'ag₅ dsa₂ ja₁con₂ Diú₄, ju₁lia'₂ dsa₂ i₂jmo₅ rón₂, i₂tsá₃ 'nio₃ le₃cuin₅ Diú₄. Ján₃ bá₄ le₁te₁ jnia'₅₄ le₁'ñe₅ ca₂le₃jě₃ a₂dsi₂jio₅ dsí₅ dsa₂, ia₁jaun₂ le₃néi'₂ nag₃ gau₂ jág₁ quió'₅ Cristo. ⁶ Lia'₂ ma₂tíong₂ jaun₂ bá₄ jnia'₅₄, le₃'ě₅₄ jnia'₅₄ uig₅ ca₂le₃jín₃ i₂tsá₃ jág₁ cán₂ i₂tsá₃ ne'₅₄. Le₂jaun₂ bá₄ lé₂ jě₁ma₂rě₂'ñia₅ a₂né'₂ 'nia'₂.

⁷ Caun'₅₄ 'nia'₂ 'í₁ a₂ma₂jniá₂ dsi₁ne₁, ju₁lia'₂ jág₁ a₂juá'₄ jniá₂ la₂: chi₂jua'₂ caun₂ 'ei₅ dsí₅ i₂lín₅₄ a₂lín₅ tě₃dsón'₂ i₂quián₅ Cristo, ca₂tín₂ le₃ñi₅, jnia'₅₄ guě'₂ ně₃ dsón'₂ bá₄ lág₅ i₂quián₅ Cristo ján₃. ⁸ Mei'₂ tsá₃ lín'₂ 'nia'₂ a₂juá'₅ jniá₂ ñag₅₄ ju₁lia'₂ con'₂ ta₁ a₂lág₅ jnia'₅₄. La₁ on₃jua'₅₄ a₂gui'₅₄ jniá₂ jág₁ a₂juá'₅, ia₁ a₂ca₂tín₂ bá₄ jniá₂ juá'₄, ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Te₁gui'₅₄ ma₂cuě₃ 'éi'₃ a₂qui₂jme₁'an₂ 'au'₂ 'nia'₂ a₂dse₃ jmo₃ ta₁ a₂qui₂dsi₃cón₃ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂. On₃jua'₅₄ rě'₂ tě₂le₃ a₂lé₂ tsi₁rě₂jan'₅₄ 'nia'₂. ⁹ Tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ 'nio₃ jniá₂ quiang₅₄ juě'₅ 'nia'₂ quian'₅₄ si₂ a₂jmo₅ jniá₂. ¹⁰ Juá'₂ bá₄ i₂lín₅₄ 'ñio₅ bén₂ jág₁ quió₃ tio'₅₄ ne₄ si₂, la₁ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄ bá₄ líng₅ ju₁lia'₂ jme₁'eng₅₄ jě₄ quián'₂ 'nia'₂, jaun₂ lín₂ a₂tsá₃ lín₄ ta₁ tí₄ jág₁ quió₃ a₂dsia₂₃ dsi₁ne₁. ¹¹ Ju₁le₂ñí'₂ bá₄ dsa₂ i₂le₂'éi₂, ju₁lia'₂ lě₅ jág₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂tio'₅₄ ne₄ si₂, ju₁'e₂ guě₃ uíng₂ tio'₅₄ jnia'₅₄, le₂jaun₂ dsón'₂ jmo₂ bá₄ jnia'₅₄ jme₁tio'₅₄ quian'₅₄ 'nia'₂ ján₃.

¹² Ia₁ tsá₃ tiá₂ dsi₅ jnia'₅₄ 'ín₄ dse₃ guio₅₄, on₃ guě'₂ a₂quin₅₄ jnia'₅₄ quian'₅₄ i₂lín₅₄ i₂jme₂juin'₂ guioin₅₄ le₂jaun₂. La₁ 'éi₂ ně₃ jme₁con₂ 'í₁ chi₂jua'₂

co₂r_iin₂, qu_iin₂₃ guoin₅₄ quian'₅₄ r_iin'₅₄, tsá₃ 'an₂ dsí₅
chain₂. ¹³ Jaun₂ tsá₃ dsiá₁ jnia'₅₄ jág₁ tá'₅ ñag₅₄ guě₄
con'₂ guě₄ ja₁ca₂tág₂. Con'₂ jaun₂ bá₄ jmo₂ jnia'₅₄
con'₂ lě₅ 'éi'₃ ca₂cuě₃ Diú₄ a₂jmó₁. Jaun₂ 'éi₂ bá₄
ca₂jmo₃ 'éi'₃ a₂dsi₁ná_{u5} jnia'₅₄ tē₂go'₅₄ 'nia'₂. ¹⁴ Jaun₂
tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ jnia'₅₄ i₂nio₄ tē₂ ja₁tsá₃
ma₃dsi₂ten₅₄ i₂nio₁. Le₂ně₅ jme₁lě₂ jua'₅₄ mei'₂ guě₃
tsá₃ ma₂ca₂dsi₃ná_{u5} jnia'₅₄ ca₂tē₂ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂.
Dsá₂ 'au'₂ 'nia'₂ jmo₄, jnia'₅₄ bá₄ i₂le₂'uig₅₄ i₂can₁ jág₁
dse₃ la₂ quió'₅ Cristo j_in'₄ 'nia'₂. ¹⁵ Tsá₃ dsiá₁ jnia'₅₄
jág₁ tá'₅ ñag₅₄ guě₄ quian'₅₄ ta₁ quió'₅ i₂sián'₂. Jnia'₅₄
lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ 'ín₂ dsi₅ jnia'₅₄, jē₁ma₂'én'₂ guě₄
'nia'₂, jaun₂ 'ag₃ caun₂ jág₁ quian'₅₄ 'nia'₂, ia₁jaun₂
lě₂ dsi₃cón₃ guě₄ ta₁ quián₂ jnia'₅₄, o₄quió'₄ Diú₄,
¹⁶ ia₁jaun₂ lě₂ le₃dsau₅₄ uíng₂ a₂ñag₅₄ guě₄ ja₁tion'₅₄
'nia'₂ qui₂dsi₁'ě₄ jág₁ dse₃. La₁ tsá₃ dsi₁jmó₁ jnia'₅₄
rón₂ quian'₅₄ ta₁ a₂ma₂niog₅ ma₂jmo₃ dsa₂ sián'₂.
¹⁷ La₁ ju₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂: “Ju₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅
jág₁ tá'₅, ju₁dsia₁₂ jág₁ tá'₅ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄.”* ¹⁸ Ia₁
on₃jua'₅₄ dsa₂ i₂'in₅ dse₃ 'ñiog₅, chén'₅ dse₃, tē₂le₃
i₂'ín₁ dse₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ bá₄.

11

Juá'₂ Pa₄ 'in₂₃ dsa₂ i₂jme₂tag₅ jág₁ ju₁gain₂

¹ Jme₁'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ jmó'₂ bá₄ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂
quian'₅₄ jág₁ quió'₃ la₂, a₂ně₃ guě₄ juá'₄, a₂lě₅ lia'₂
lě₅ jág₁ quió'₅ dsa₂ i₂tsá₃ 'en₅₄ dsí₅. La₁ jmo₄ bá₄
'nia'₂ ju₁n'₂ 'au'₂. ² Ia₁ 'ñio₅ lín₃ dséi₅ jniá₂ quian'₅₄
'nia'₂, a₂lě₅ dsi₃ dséi₅ o₄quió'₄ Diú₄. Ia₁ jniá₂ bá₄
ma₂ca₂jmo₃ jág₁ a₂jme₁jnia₅ jniá₂ 'nia'₂ co₂'nió'₄

* **10:17** Jeremías 9:24.

dsa₂ dsen₃, i₂le₁jě₃ jme₂dsí₂ quió'₅, ne₄ Cristo, ju_ilia'₂ jan₂ jme_i2 chi'₂ dsa₂ mi₄ jme_jniai₂₃ ja₁míg₄ ne₄ i₂lě₅ jág₁ i₂lě₂ dsi₂i₂gu₂. ³ La₁ gó₅ jniá'₂ ia₁ con'₂ tsá₃ ŋó₅ nē₁ca₂rě₃gán'₃ 'nia'₂ jme₃gau₅ dsa₂ quian'₅₄ mai₅₄ quió'₅, ju_ilia'₂ ca₂i₃ŋ_i2 Eva ca₂jme₃gau₅ dsi₂mi'₂, nē₁ca₂i₃uín₂ cau₅ 'a₂ lia'₂ dsi₂jio_g₅ 'au'₂ 'nia'₂, a₂qui₂le₁jě₃ 'au'₂, a₂rě₂teng'₅₄ le₃quió'₅ Cristo. ⁴ Ia₁ ma₂ja₂nó'₅ 'nia'₂ qui₂guéng'₅ rě₂ dsa₂ i₂tě₁ja₂lén₂ jme₂tag₅, la₁ le₂siá'₂ bá₄ 'iin₂₃ Jesús, tsá₃ lě₅ jág₁ quió'₅ lia'₂ con'₂ lě₅ jág₁ a₂ma₂gue'₅₄ 'nia'₂ le₂jniá'₅ quió'₅ Jesús. Jaun₂ le₂ně₅ bá₄ ma₂guen'₅₄ táng₃ 'nia'₂ jme₂dsí₂ sián'₂, on₃jua'₅₄ i₂quián₅ Diú₄ i₂jme₁ma₂guen'₅₄ 'nia'₂. ¡Dse₃ bá₄ jmo'₂ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ jág₁ a₂rě₂tsín₄ guě₄, a₂tsá₃ lě₅ con'₂ lě₅ jág₁ dse₃ a₂lió₂ a₂jme₁ma₂nei'₂ 'nia'₂! ⁵ La₁ jniá'₂ ně₃, tsá₃ líng₂ jua'₅₄ a₂me'₂ guě₄ quen₅ jniá'₂, jua'₅₄ ca₂juig₄ guě₄, lia'₂ con'₂ guě₄ dsa₂ 'éi₂ i₂ŋ_i4 lě₃ jme₂can'₅₄ guion₅₄ a₂jmo₂₃ a₂lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Cristo. ⁶ O₁jŋia'₅₄ tsá₃ lín₄ dse₃ 'ŋiag₂ jág₁, la₁ tsá₃ 'e₂ lě₅; la₁ niog₅ bá₄ dsi₃. Ma₂ca₂jme₁jnia₅ bá₄ jniá'₂ ca₂le₃jě₃ ja₁con'₂ 'nia'₂.

⁷ ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂ a₂ca₂'no₃ jniá'₂ dso₄ ia₁ ca₂dsióg₃ ca₂jmo₃ meg'₂ a₂ca₂chon'₄ jniá'₂ 'nia'₂ jme₁ca₂'ě₃ jniá'₂ jág₁ dse₃ a₂lión'₂ 'nia'₂, ia₁ tsá₃ 'lia'₅₄ ca₂can₃ jniá'₂? ⁸ Guá'₅ ja₁siá'₂ bá₄ i₂ca₂jme₃'o₅₄, co₂'nió'₄ a₂ca₂can₃ jniá'₂ cu₄ quió'₅, ia₁jaun₂ le₃jmó'₂ ta₁ a₂le₃ti₃ ta₁ ja₁con'₂ 'nia'₂. ⁹ Lia'₂ con'₂ jme₁eng₅₄ quian'₅₄ 'nia'₂, dsón'₂ bá₄ ca₂rě₃'nió'₅ quió₃ le₂jaun₂, la₁ tsá₃ 'e₂ guei₂ ca₂cuě₃ jniá'₂ 'i₁jan'₂ 'nia'₂. Ia₁ dsa₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂chan₂ Macedonia la₂ bá₄ ca₂i₁lein₅₄ juig₂ Corinto ně₅, ca₂i₁can₅ a₂tsá₃ cha₂ quió₃ lia'₂

con'₂ jme₁chi₁quian₁₂ jniá₂ jmig₄. Qui₂ca₂jmo₃ bá₄
jniá₂ 'í₁ jaun₂ tsá₃ 'ein₂ 'nia'₂ cán'₁ guei₂ o₄quió₃
jniá₂, jaun₂ caun₂ jmo₅₄ bá₄ jniá₂ 'í₁ jaun₂. 10 Jaun₂,
o₄quió'₄ jág₁ tí₅ dsón'₂ quió'₅ Cristo a₂'i₄ dsi₃, juá'₅
jniá₂, 'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ jné₃ jua'₅₄ a₂tsá₃ lé₂ juá'₄ jniá₂
con'₂ 'ñio₂ dsi₃ le₂tan₅₄ 'uē₃ Acaya. 11 ¿'E₂ lē₃ juá'₅
jniá₂ le₂nē₅, lín'₂ 'nia'₂? ¿O₃ bá₄ ia₁ a₂tsá₃ 'nió₃ jniá₂
'nia'₂? Nī₅ bá₄ Diú₄, a₂'nióg₃ bá₄ 'nia'₂.

12 Jaun₂ caun₂ jmo₅₄ bá₄ jniá₂ a₂ma₂guio₃ jmo₂₃,
ia₁jaun₂ jni₃ juí₅ quió'₅ juí₁lia'₂ i₂i₂nio₄ nē₅ a₂'nio₃
dsia₃ jág₁ tá'₅ jmo₂₃ dsí₅ a₂lē₅ rē₂ ta₁ quió'₅, juí₁lia'₂
lē₅ ta₁ quián₂ jnia'₅₄. 13 Ia₁ dsa₂ i₂le₂'ei₂ nē₃
lín₅ dsa₂ i₂chen₄ i₂juí₁gan₂. A₂jmo₂₃ ta₁ a₂jñia'₅₄
jme₂gau₂₃, a₂qui₂jmó'₂ a₂jmo₂₃ lín₅ dsa₂ i₂chen₄
quián₅ Cristo. 14 On₃jua'₅₄ a₂dsi₂gó'₃ dsi₅, ia₁ le₂jio₅
'ñiog₅ i₂sē₃dsen₃ qui₂jmó'₂ a₂jmo₂₃ lín₅ jan₂ ángel
i₂jniá₂ tág₅. 15 'Uig₅₄ jaun₂ nē₃, le₂jaun₂ bá₄ lē₅
juí₁lia'₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ 'ei₂: qui₂jmó'₂
a₂jmo₂₃ lín₅ lia'₂ lín₅ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ a₂dse₃, con'₂
dsi₂ten₅₄. La₁ jē₁ca₂tó'₂ bá₄ dsi₃guéi₃ con'₂ lē₅ ca₂tíin₂
co₂niog₅ lē₅ jmo₂₃.

*'A₂ lia'₂ niog₅ lē₅ uig₅ ca₂ñág₃ Pa₄ ne₄ ia₁ a₂lín₅ dsa₂
i₂chen₄ quián₅ Cristo*

16 Con'₂ siá'₂ juí₂g₂ 'nia'₂: tsá₃ o₁len'₂ 'nia'₂ jua'₅₄
tē₃dsón'₂ lín₅ dsa₂ co₄. La₁ o₁jñia'₅₄ 'ein₂ guē'₂ jmo₅
dsí₅ a₂lín₅ le₂nē₅, la₁ guei₅₄ jniá₂ nē₂jag₄ bá₄ a₂lín₅
dsa₂ co₄, ia₁jaun₂ lé₂ dsia₅₄ ca₂la₂ jág₁ tá'₅. 17 Juí₁lia'₂
juá'₅ jniá₂, on₃jua'₅₄ lia'₂ con'₂ lē₅ 'nio₃ Te₁gui'₅₄, lia'₂
jē₁tē₂'₅ jan₂ dsa₂ co₄ bá₄ juá'₅ jniá₂, jmo₅₄ róng₂,
co₂'nió'₄ caun₂ bá₄ 'ei₅ dsi₃. 18 Juí₁lia'₂ juin₅ lín₃

i₂chan₂ dsia₅ jág₁ tá'₅ quian'₅₄ cosa a₂cha₂ mi₂güig₃
 la₂, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ guë'₂, la₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅.
 19 'Uig₅₄ ia₁ a₂ṅag₅₄ ṅi'₅₄ bá₄ 'nia'₂, jaun₂ 'ṅio₂ bá₄
 'au'₂ 'nia'₂ jmo'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ dsa₂ co₄. 20 Ia₁
 jmo'₂ bá₄ 'nia'₂ tió'₃ 'au'₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂chi₂quióng₂
 jmig₄ tion₅₄-jan₃, dsa₂ i₂guë'₅ ta₁ 'ua'₂ quián'₂ 'nia'₂,
 dsa₂ i₂jo₅ quián'₂ 'nia'₂, dsa₂ i₂jmo₅ can'₅₄ ne₄ quián'₂
 'nia'₂, dsa₂ i₂qui₂jno₂ quián'₂ 'nia'₂ ně₃. 21 'An₁ lín'₂
 'nia'₂ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ 'uan₅₄ ia₁ a₂tsá₃ 'ein₂ jnia'₅₄
 tiá₂ dsí₅ jmo₃ le₂ně₅ ja₁con'₂ 'nia'₂. 'An₁ le₃jeín₄ jniá₂
 o₂guí'₃ bá₄ ia₁ a₂juá'₅ a₂lín₅ dsa₂ 'uan₅₄.

La₁ chi₂jua'₂ tiá₂ bá₄ guë'₂ dsí₅ i₂sián'₂ dsia₃ jág₁
 tá'₅, ján₃ bá₄ tiá₂ dsí₃ jniá₂ jmo₅₄ le₂jaun₂. (La₁ juá'₅
 jniá₂ lia'₂ ja₁juá'₂ jan₂ dsa₂ co₄.) 22 ¿'E₂? ¿Jmá'₃ dsa₂
 'éi₂ bá₄ i₂tin₂ dsia₃ jág₁ jmei₅ hebreo? Já₃ bá₄ tin₂
 jniá₂ táng₃. ¿Jmá'₃ dsa₂ 'éi₂ bá₄ lín₅ dsa₂ israelitas?
 Já₃ bá₄ 'éi₂ guë'₂ jniá₂ já₃. ¿'E₂? ¿Jmá'₃ lia'₂ dsa₂
 'éi₂ bá₄ lín₅ tsi₁jon₂ Abraham? Já₃ bá₄ 'éi₂ guë'₂ lín₅
 jniá₂. 23 ¿Jmá'₃ dsa₂ 'éi₂ lín₅ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ja₁con₂
 Cristo? Tson₂ bá₄ guë'₄ lín₅ jniá₂, ia₁ 'ṅio₅ lín₃ guë'₄
 ma₂guio₃ jme₂ti₅₄ ja₁con₂ Cristo lia'₂ con'₂ guë'₄ dsa₂
 'éi₂. (A₂lě₁juá'₅ bá₄ jniá₂, lia'₂ lě₁tě₂'i₅ dsa₂ ṅá₅.) Ia₁
 tson₂ lín₃ guë'₂ ma₂guio₃ jmo₂₃ ta₁ jme₂ti₅₄; ia₁ 'lióng₂
 guë'₄ 'mi₅ ma₂qui₂ma₂can₃ jniá₂ lia'₂ con'₂ guë'₄ dsa₂
 'éi₂; ma₂qui₂ma₂'ú₃ 'lióng₂ lín₃ ráun₂ né'₃ 'má₃ ně₃;
 'lióng₂ ráun₂ ma₂i₂ṅí₂ jnia'₅₄ mei'₂ tsá₃ ma₂jong₃.
 24 Con'₂ 'ṅiá₂ ráun₂ ma₂ca₂bóg₂ dsa₂ judíos jmá'₃
 guióg₂-guia₃-né₂ ráun₂ lia'₂ co₂ráun₂.* 25 'Nag'₂ ráun₂
 guë'₂ ma₂bóg₂ dsa₂ quian'₅₄ ni₁'ma₂; co₂ráun₂ guë'₂

* 11:24 lit. "jmá'₃ tě₂láu₃ ráun₂ tsá₃ tí₅ caun₂, lia'₂ co₂ráun₂."

ca₂cuë₃ cang₄ tioen'₅₄. 'Nag'₂ ráun₂ guë'₂ ne₄ jmi₁ñí'₄
 ca₂i₃ñí₂ ca₂'en₃ ni₁barco a₂jme₁'eng₅₄. Co₂ráun₂
 guë'₂ ca₂ñig₅ co₂jmi₂g₄ co₂nei₅ dsi₂jo₂ jmi₁ñí'₄ ně₃.
 26 'Lióng₂ ráun₂ dsi₂jui₅ ja₁ma₂qui₂i₁ñi₃, ma₂ca₂i₃ñí₂
 a₂go'₂ ia₁ te₁'i₁ cuá₃, a₂go'₂ ia₁ a₂chan₂ dsa₂ 'ang₂,
 a₂go'₂ rë'₂ a₂jo₅₄ dsa₂ go₃, a₂go'₂ jo₅₄ dsi₂nau₂,
 a₂go'₂ rë'₂ 'eng₅₄ ciudad, a₂go'₂ jë₁ma₂ñig₅ má'₂
 ja₁co₂'ñiog₅, a₂go'₂ jë₁ma₂ñig₅ ne₄ jmi₁ñí'₄, a₂go'₂ rë'₂
 quian'₅₄ dsa₂ i₂jui₁gan₂ i₂jmo₅ lín₅ rin'₅₄ jniog₄, 27 jë₄
 ta₁ 'ua'₂ lín₃, jë₄ ma₂ca₂'ú₃ lín₃, jë₄ jme₁tsá₃ güing₂₃,
 jë₄ i₁cón₅ rë₂quein₂ dsi₃, jë₄ jme₁'in₂ a₂tsá₃ cha₂
 a₂guë'₅₄, jë₄ jein₂ güig₂, jë₄ a₂tsá₃ 'e₂ cha₂ qui'₄ ně₃.

28 Cha₂ guë'₄ caun₂ siá'₂ táng₃ a₂chang₂ ca₂le₃jë₃
 jmi₂g₄ a₂'i₅ dsi₃ o₄quió'₄ ca₂le₃jë₃ guá'₅. 29 ¿'Ein₂ 'éi₂
 i₂'uan₅₄, jniá₂ guë'₂ tsá₃ 'uang₅₄? ¿'Ein₂ 'éi₂ i₂ca₂tán'₂
 dso₄ a₂'uin₄ i₂sián'₂, jniá₂ guë'₂ tsá₃ 'e₂ i₂mé'₂ dsi₃?

30 Në₁jua'₂ ca₂tíng₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, jaun₂ dsia₅₄ jniá₂
 jág₁ tá'₅ tē₂le₃ ne₄ ca₂le₃jë₃ a₂cuë₅ léi₄ a₂líng₅ jan₂
 dsa₂ 'uan₅₄. 31 Diú₄ Jmei₂ Jesucristo Te₁gui'₅₄ quián₂
 jniog₄ bá₄ i₂ca₂tín₂ jme₂juin'₂ dsa₂ co₂tan₅₄, 'éi₂ bá₄
 ñi₅ a₂dsau₅ bá₄ jág₁ quió₃. 32 Lia'₂ con'₂ jme₁'eng₅₄
 juig₂ Damasco, i₂lín₅ dsi₄má'₂ ja₁jaun₂ i₂jme₁jme₂tí₃
 ne₄ Rag₅₄ Aretas, ca₂jmo₃ 'éi'₃ a₂ca₂jmo₃ dsa₂ 'í₁
 o₄jui₅ ia₁ jme₁tsáun'₂ jme₁dsi₃tióg₃ né'₃ 'má₃. 33 La₁
 juí₅ siá'₂ bá₄ ca₂sió₂ rin'₅₄ jniog₄, 'eng₅₄ 'ñió'₃ tsi₁mi'₂
 ca₂sió₂ tē₂'ua₁ juí₅ dso'₂ ni₁'ia'₂ a₂rë₂juí₄ le₃lág'₃ juig₂;
 le₂në₅ bá₄ ca₂lóng₂ o₄gú₃ 'éi₂.†

12

Jui₁lia'₂ a₂ma₂ca₂jme₃nia₅ Te₁gui'₅₄

† 11:33 'Nio'₂ ja₁ton₅ Hechos 9:25.

1 Tion₅₄ caun₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅. Jui₁'e₂ guě₃ tsá₃ ta₁ jmo₃, caun₂ juá'₄ jniá₂ jui₁lia'₂ a₂ca₂jéin₃ jniá₂ a₂ma₂jág₃, jui₁lia'₂ a₂ma₂ca₂jme₃jnia₅ Te₁gui'₅₄ ně₃.

2 Cúing₅ jan₂ dsa₂ i₂'ei₅ caun₂ jág₁ quiain'₅₄ Cristo, ma₂gua₃-quén₂ ŋi₂ ca₂uíg₂ jui₅ guei'₅₄ ca₂tě₂ ja₁guá₄ Diú₄. * (A₂jaun₂ bá₄ tsá₃ guion₄ jniá₂ jua'₅₄ a₂ŋe₄ lia'₂ jma₃quian'₅₄ ni₁ŋi₁₂, o₃ jmá'₃ jme₂dsí₂ quió'₅ 'e₂. La₁ jnia'₅₄ lia'₂ 'ŋiog₅ bá₄ Diú₄ ŋi₅.) ³ La₁ guion₄ jniá₂, chan₂ jan₂, (jnia'₅₄ lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ tsá₃ guion₄ jniá₂ chi₂jua'₂ ca₂ŋei₅₄ chi₁dsáin₃, o₃ jmá'₃ jme₂dsí₂ quió'₅ 'e₂ ca₂dsióg'₃ ja₁jaun₂. Jnia'₅₄ lia'₂ 'ŋiog₅ bá₄ Diú₄ ŋi₅);

⁴ jan₂ i₂ca₂ron'₂ ca₂tě₂ Ja₁jlá'₁† ja₁ca₂nág₂ jág₁ a₂tsá₃ lé₂ le₃jmog'₅₄ on₃ guě₄ 'i₄ 'éi'₃ dsia₃ dsa₂ mi₂güí₃.

⁵ O₄quió'₄ jan₂ dsa₂ le₂'éi₂ bá₄ lé₂ dsia₅₄ jniá₂ jág₁ tá'₅, on₃jua'₅₄ o₄quió'₃ 'ŋió₃ jmo₂₃ táng'₅, jnia'₅₄ lia'₂ o₄quió'₄ a₂'uan₅₄ bá₄ jniá₂.

⁶ O₁jnia'₅₄ la₂ 'nio₃ jniá₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, on₃jua'₅₄ dsa₂ co₄ lín₅ jniá₂, ia₁ jág₁ tí₅ dsón'₂ bá₄ a₂juá'₅ jniá₂. La₁ cáun₄ bá₄ dsí₃ tsá₃ jmo₅₄ le₂jaun₂, ia₁jaun₂ tsá₃ le₃lín₂ dsa₂ jua'₅₄ jniá₂ líng₅ ŋag₅₄ guě₄ lia'₂ con'₂ niog₅ a₂ma₂nág₂ a₂qui₂ma₂tě₂ ne₄ dsa₂ a₂jmo₅ jniá₂ 'e₂ jmo₂₃.

⁷ Jág₁ a₂ca₂rě₃jniá₂ jaun₂ lě₅ caun₂ jág₁ jlá'₁ jmá'₅ a₂lé₂ le₃jme₁jmo₅₄ jniá₂ róng₂ jua'₅₄ mei'₂ guě₃ le₂jaun₂. La₁ ca₂jéin₃ uig₅ ně₂jag₄ bá₄ a₂i₃ 'i'₅₄ ni₁taun₅ ca₂lě₃ ni₁ŋi₃, co₂'nió'₄ i₂chen₄ quián₅ i₂sě₃dsen₃ bá₄ caun₂ qui₂bóg₂, ia₁jaun₂ tsá₃ jmo₅₄ jniá₂ róng₂ i₁juin₅₄ ŋag₅₄.

⁸ 'Ni₅ ráun₂ ma₂ca₂chi₁len'₄ jniá₂ Te₁gui'₅₄ a₂jme₃'lió₂ jniá'₄ jmi₁uig₅ a₂quian₅₄.

⁹ La₁ ca₂juá'₂ Te₁gui'₅₄ tság₅ jniá₂: “Tió'₅ bá₄ a₂'ua₁

* **12:2** lit. “ca₂tě₂ guei'₅₄ i₂juíg₃ jě₁ca₂tě₂ 'nag'₂.” † **12:4** griego: paradeiso (Paraíso).

dsi₃ ja₁con' ₂ 'ne₂, ia₁ rē₂'ñia₅ jui₅bí₂ quió₃ ju₁lia' ₂
 jme₁'uan₅₄ dsa₂.” Jaun₂ 'io' ₂ jéin₅ bá₄ ia₁ a₂'uang₅₄,
 ia₁jaun₂ le₂jniá₂ jui₅bí₂ quió' ₅ Cristo le₃ja₁con₂jniá₂.
 10 Jaun₂ tē₅ bá₄ dsi₃ a₂'uang₅₄ quian' ₅₄ ca₂le₃jě₃
 a₂dsi₂ñíg₂: a₂juá' ₂ dsa₂ uig₅, quian' ₅₄ guě₄ ca₂le₃jě₃
 a₂chang₂, cha₂ a₂qui₂tsá₃ tín' ₂ quió₃. A₂chang₂
 a₂co₂'ein₅ dsa₂, ca₂le₃jě₃ guě₄ o₂i₁ dsi₅ a₂dsi₂ñíg₂
 o₄quió' ₄ Cristo. Ia₁ ju₁lia' ₂ jme₁'uang₅₄, tē₂le₃ 'uan' ₂
 bá₄ jniá₂ le₃ja₁con₂ Diú₄.

*'Nio₅ lin₃ 't₅ dsí₅ Pa₄ o₄quió' ₄ guá' ₅ chan₂ juig₂ Cor-
 into*

11 Ma₂nē₂dsia₃ lia' ₂ ja₁dsia₅ jan₂ dsa₂ co₄, ia₁
 ma₂nē₂'íng₃ dse₃ 'ñió₃, la₁ guion' ₅₄ bá₄ 'nia' ₂
 chi₂quiong' ₅₄ jmig₄. Ia₁ 'nia' ₂ bá₄ jme₁ca₂tíng' ₂
 jme₁'ág' ₄ dse₃ jniá₂, ia₁ tsá₃ 'e₂ me' ₂ quen₅ jniá₂
 lia' ₂ con' ₂ guě₄ dsa₂ i₂chen₄ 'éi₂ i₂ñí₄ lě₃ jme₂can' ₅₄
 guion₅, ju₁'e₂ guě₃ tsá₃ 'e₂ quen₅ jniá₂. 12 Dsón' ₂
 bá₄ ma₂ca₂rě₃jniá₂ léi₄ a₂lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅
 Cristo jě₄ quián' ₂ 'nia' ₂, jě₄ ca₂le₃jě₃ a₂juin' ₂ dsi₃: léi₄
 a₂dsi₂gó' ₃ dsi₅, quian' ₅₄ jui₅bí₂ jlá' ₁ ně₃. 13 Tsá₃ sion₅
 ma₂jín₄ jniá₂ 'nia' ₂ lia' ₂ con' ₂ guě₄ guá' ₅ sián' ₂, jñia' ₅₄
 lia' ₂ jniá₂ 'ñió₃ tsá₃ 'e₂ guei₂ ma₂ca₂cuě₃ jniá₂ 'nia' ₂.
 ¡'Én₃ 'nia' ₂ dso₄ quió₃ chi₂juá' ₂ tsá₃ dse₃ ca₂jmo₃
 jniá₂ ja₁con' ₂ 'nia' ₂!

14 Ma₂chang₂ bá₄ co₂jñiag₅₄ a₂dsió₄ i₁jíng₁₂ 'nia' ₂
 jě₁ca₂tě₂ 'nag' ₂ ráun₂, jaun₂ tsá₃ lě₅ jua' ₅₄ a₂i₁cuě₃
 'nia' ₂ guei₂. Ia₁ tsá₃ ta₁ jaun₂ ñi₅ jniá₂ jua' ₅₄
 a₂'ín₅ dsi₃ a₂cha₂ quián' ₂ 'nia' ₂; guion' ₅₄ bá₄ 'nia' ₂
 'nió₃ jniá₂. Ia₁ guion₅₄ bá₄ ju₁lia' ₂ chog₅₄-jmei₂

chi'₂ ca₂tín₂ 'no₃ cu₄ a₂qui₂dsi₃ñí₂ quiain'₅₄ chi'₂-
 guein₂ quiáin₅, jaun₂ on₃jua'₅₄ rè'₂ chi'₂ ca₂tín₂ 'no₃
 a₂dsi₃ñí₂ quiain'₅₄ chog₅₄-jmei₂. 15 Jaun₂ jniá₂ ně₃,
 'ñio₂ bá₄ dsi₃ qui₁'éng₄ a₂cha₂ quió₃, ton'₂ 'ñio₂ bá₄
 dsi₃ jme₁dsiang₅ dsi₃ o₄quió'₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂.
 Chi₂jua'₂ jaun₂, ia₁ tē₂le₃ lě₅ gué₄ 'nió₃ jniá₂ 'nia'₂,
 ¿a₁tē₂le₃ me'₂ bá₄ 'nió'₃ 'nia'₂ jniá₂ jaun₂ ně₃?

16 Jui₁'e₂ guě₃ dsau₅ a₂tsá₃ 'e₂ guei₂ ca₂cuě₃ jniá₂
 'nia'₂, la₁ 'ñio₄ bá₄ jniá₂, juá'₂ 'nia'₂, a₂ca₂jón₃ jniá₂
 'nia'₂ quian'₅₄ mai₅₄ quió₃. 17 ¿O₃ bá₄ lín'₂ 'nia'₂
 a₂'lig'₅₄ ca₂lág₃ jniá₂ quian'₅₄ dsa₂ i₂ca₂tsing₂ ne'₅₄
 'nia'₂? 18 Ca₂mi₃ bá₄ jniá₂ ne₄ Tito a₂jmo₃ dse₃ dsí₅
 a₂ca₂ñei₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂, ton'₂ ca₂tsín₂ jniá₂ ján₃ jan₂
 rin'₅₄ jniog₄ i₂quian'₅₄. Jaun₂, ¿O₃ bá₄ ca₂jme₃gau₅
 'éi₂? ¿O₃ bá₄ tsá₃ 'én'₂ 'e₂ 'nia'₂ a₂ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄
 co₂dsia₅ quiain'₅₄, jmo₂ ta₁ co₂rē₂ quiain'₅₄, ton'₂
 jan₂ bá₄ Jme₂dsí₂ i₂quiong'₅₄ táng₃?

19 An₁ mei'₂ tsá₃ caun₂ lín'₂ bá₄ guě₄ 'nia'₂ a₂jnja'₅₄
 con'₂ 'niog₂ jnia'₅₄ lion₄ guio₅₄ ne'₅₄ 'nia'₂. La₁ jág₅
 bá₄ Diú₄ tsá₃ le₂jaun₂ dsí₂jio₅ dsí₅ jnia'₅₄. Já₁ tí₅
 bá₄ chei₂ jnia'₅₄ 'nia'₂ ne₄ Cristo. La₁ jē₄ ca₂le₃jē₃
 a₂ně₅ a₂dse₃ ia₁jaun₂ qui₃dsi₂cón'₃ 'nia'₂ tē₂le₃ quió'₅
 jme₂dsí₂, 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄ i₂'niog₃ guě₄ lín₃. 20 Ia₁
 gó₅ jniá₂ con'₂ tsá₃ ñó₅ ně₁jua'₂ tsá₃ dse₃ tion'₅₄
 'nia'₂ lia'₂ con'₂ lě₅ 'nio₃ jniá₂, jē₁ma₂ca₂dsióg₃,
 já₃ bá₄ le₂jaun₂ ně₁jua'₂ tsá₃ ca₂jein'₂ 'nia'₂ jniá₂
 lia'₂ con'₂ 'niog'₂ 'nia'₂ guě'₂ táng₃. Ia₁ gó₅ jniá₂
 ně₁jua'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ a₂tsá₃ jen'₂ 'nia'₂ quian'₅₄
 ríng'₂; ně₁jua'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ uig₅ 'au'₂ jing'₅₄ ríng'₂;
 ně₁jua'₂ ca₂rē₃'né'₂ 'nia'₂ co₂tiá₂; ně₁jua'₂ 'ua'₂ 'au'₂
 'nia'₂ tiong'₅₄; ně₁jua'₂ qui₂tsín'₂ 'nia'₂ 'lig'₅₄ ríng'₂;

nē₁jua'₂ qui₂chi₂'ín'₅ 'nia'₂ ríng'₂; nē₁jua'₂ chan₂
i₂qui₂jmo₅ rón₂; nē₁jua'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ mi'₅₄. 21 Ján₃
bá₄ gó₅ jniá₂ nē₁jua'₂ ca₂jmo₃ Diú₄ a₂tē₂tsin'₅₄ jniá₂
o₂guí'₃ o₄quián'₂ 'nia'₂ jē₁ma₂dsióg₃; go'₂ le₃jiá₃
tiá'₃ qui'₂ dsi₃ 'o₅₄ o₄quió'₄ i₂ma₂qui₂ma₂náu₂ dso₄
le₂jniá₅, ton'₂ tsá₃ 'e₂ ma₂ca₂dsi₃quén'₅ dsí₅ o₄quió'₄
a₂'lig'₅₄ a₂jmo₅-dsáu₅; a₂niói'₅ jág₁ quiain'₅₄ dsa₂
i₂tsá₃ lín₅ dsi₂i₂gu₂; ca₂le₃jě₃ guě₄ a₂'lig'₅₄ o₂guí'₃
a₂qui₂ma₂jmo₃.

13

'Ág'₅ Pa₄ jág₁ ton'₂ 'ě₂ guě₄ jág₁ tē₃jniá₅

¹ A₂dsióg₅ 'nag'₂ ráun₂ a₂i₁jín₁₂ 'nia'₂ la₂. “Ca₂le₃jě₃
'e₂ niog₅ lé₂ jióg'₂ 'í₁ tē₂le₃ quian'₅₄ on₃-ún₂ dsa₂
i₂jáng'₃ jág₁ dsau₅.”* ² Ma₂ca₂'ě₃ jniá₂ jág₁ tē₃jniá₅
ne₄ dsa₂ i₂jme₁tián'₄ 'no₅ dso₄ le₂jniá₅, ton'₂ ne₄
ca₂le₃jín₃ i₂sián'₂ ně₃, ján₃ bá₄ 'ě₅ jniá₂ jág₁ a₂'eng₅₄
uíng₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, ju₁lia'₂ ca₂jmo₃ jniá₂ lia'₂ con'₂
ņeg₅₄ jē₁ca₂tē₂ tin₃ ráun₂ a₂i₁jing₁₂ 'nia'₂: nē₁jua'₂
con'₂ siá'₂ ca₂dsióg₃ jniá₂ a₂i₁jing₁₂ 'nia'₂, jaun₂ tsá₃
ma₃jmo₅₄ jniá₂ ňé₁2 dsi₃ nē₁jua'₂ chan₂ guě₄ i₂tsá₃
ma₂dsi₂quén'₄ dsí₅. ³ Le₂jaun₂ jmo₅₄ jniá₂ chi₂jua'₂
a₂jaun₂ 'niog'₂ 'nia'₂ a₂jáng'₄ jniá₂ léi₄, a₂dsón'₂ bá₄
juá'₂ Cristo tsí'₅ 'nia'₂ quian'₅₄ jág₁ a₂quian₄ jniá₂.
Tsá₃ jua'₅₄ a₂lín₅ 'uain₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂; 'nió'₄ tē₂le₃
jme₂jnia₅ bá₄ 'éi₂ a₂'io₂₃ ju₁bí₂ jē₄ quián'₂ 'nia'₂.
⁴ Dsón'₂ bá₄ jaun₂ ca₂tion₃ cróg₄ dsa₂ ně₂jag₄ bá₄
a₂lín₅ jan₂ dsa₂ 'uan₅₄, la₁ rē₂ně₃ ně₃ chain₂ tē₂le₃
quian'₅₄ ju₁bí₂ quió'₅ Diú₄. Le₂ně₅ bá₄ ju₁lia'₂ jnia'₅₄
táng₃, quian₄ ju₁ jaun₂ a₂jmo₂ jnia'₅₄ 'uan₅₄ o₄quió'₄

* **13:1** Deuteronomio 19:15.

'éi₂, le₂jaun₂ bá₄ le₃chong₂ guë'₂ jnia'₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂ quian'₅₄ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄.

⁵ Te₁li₁ 'nia'₂ ja₁con'₂ guiong'₅₄ chi₂jua'₂ dsón'₂ tíón'₂ 'nia'₂ jui₅ quió'₅ Te₁gui'₅₄. Quion₂ de'₂ 'nia'₂ caun₂ 'í₁ le₃ja₁con'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄. ¿Tsa₁ len'₄ 'nia'₂, a₂en₅₄ bá₄ Jesucristo ja₁con'₂ 'nia'₂, jaun₂ bá₄ nē₁jua'₂ tsá₃ tē₁tsin'₅₄ 'nia'₂ 'lig'₅₄ nē₁ma₂ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁ jaun₂? ⁶ La₁ 'ín₂ dsi₃ jniá₂ le₃len'₄ 'nia'₂ a₂tsá₃ le₂jaun₂ lág₅ jnia'₅₄ jua'₅₄ a₂tsá₃ dse₃ tē₃tsag'₅₄ jnia'₅₄ nē₁ma₂ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁, jua'₅₄ a₂tsá₃ dsau₅ a₂lág₅ jnia'₅₄ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Te₁gui'₅₄. ⁷ Qui₂mi₂ jnia'₅₄ chi₂len'₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂ ia₁jaun₂ tsá₃ ma₃jmo₄-dsáu'₄ 'nia'₂ a₂'lig'₅₄. On₃jua'₅₄ ia₁jaun₂ tē₃tsag'₅₄ jnia'₅₄ dse₃, tē₂le₃ ia₁jaun₂ jmó'₂ 'nia'₂ a₂dse₃, jui₁'e₂ guë₃ chan₂ i₂lín₂ a₂tsá₃ dse₃ tē₃tsag'₅₄ jnia'₅₄. ⁸ Ia₁ tsá₃ lé₂ náu₂ jnia'₅₄ quein₅ ja₁con₂ jág₁ tí₅, tē₂le₃ tíong₂ bá₄ jnia'₅₄ quian'₅₄ jág₁ tí₅. ⁹ Jaun₂ tē₂le₃ 'io'₂ bá₄ jmo₂ jnia'₅₄ jme₁lág₄ jnia'₅₄ dsa₂ 'uan₅₄, 'nia'₂ guë'₂ lín₅ dsa₂ 'uan'₂. A₂jaun₂ caun₂ chi₂len'₄ bá₄ jnia'₅₄ Diú₄ ia₁jaun₂ len'₂ 'nia'₂ co₂nei'₅₄. ¹⁰ Jaun₂ lē₃, jmo₂₃ si₂ carta la₂ tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂ tē₁lia'₂ 'eng₅₄ uíng₂, ia₁jaun₂ tsá₃ 'nió'₅ jua'₅₄ a₂jmo₅₄ jniá₂ tsau₂ dsi₃ jē₁ma₂dsióg₃, lia'₂ con'₂ lē₅ ta₁ a₂lín₅ a₂ca₂cuë₃ Te₁gui'₅₄, ia₁jaun₂ tē₂le₃ lei₂ bá₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂, on₃jua'₅₄ tē₂le₃ qui₃jē'₂.

¹¹ Nē₃ nē₃, rin'₅₄ jniog₄, caun₂ jui₁le₂chan'₂ bá₄ 'nia'₂ dse₃ qui₂jmo'₂ 'nia'₂ 'io'₂. Jmog'₅₄ 'nia'₂ 'au'₂ o₄quió'₄ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂ nē₃; jui₁chan'₂ bá₄ 'nia'₂ rē₂ a₂'ei₅ caun₂ jág₁ quian'₅₄ ríng'₂. Jaun₂ Diú₄ i₂jmo₅ 'ei₅ tei₄ i₂'nio₃ 'nia'₂, 'éi₂ bá₄ jme₃quiong'₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jē₃ jmig₄. ¹² Cuin₅₄ 'nia'₂ Diú₄ ríng'₂

le₂jang' le₂jang' a₂qui₁chén'† 'nia'₂ quió'₅ ríng'₂
 a₂lě₅ léi₄ a₂ma₂'ei₅ caun₂ jág₁ a₂le₁jě₃ 'au'₂ quian'₅₄
 ríng'₂. **13** Ca₂le₃jín₃ bá₄ rin'₅₄ jniog₄‡ ja₁lá₃ dsiáin'₂
 jág₁ a₂cu₁in₂₃ Diú₄'nia'₂.

14 Jaun₂ ju₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo;
 ju₁le₂jniá₂ jě₄ quián'₂'nia'₂ a₂'nio₃ Diú₄'nia'₂; ju₁'ei₅
 caun₂ jág₁ jin'₄'nia'₂ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ Jñi₅ó₅. A₂méi₃.
 Co₂ně₅.

† **13:12** Caun₂ tag₄ a₂jme₁chí'₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmo₃ Pa₄ si₂ la₂.

‡ **13:13** lit. “dsa₂jñi₅ó₅.”

Jag₁ 'mí₂ a₂ma₂li'₅₄ quian'₅₄ Diu₄
New Testament in Chinantec, Tepetotutla
(MX:cnt:Chinantec, Tepetotutla)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Tepetotutla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Tepetotutla [cnt], Mexico

Copyright Information

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Tepetotutla

© 1994, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021

5c52af9e-3086-5d57-9b7e-2e495fea8899